

**A Somogyjádi Illyés Gyula Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja**

Somogyjád 2013.

Tartalomjegyzék

Bevezető

Az intézmény bemutatása

1. Intézményünk nevelési programja

- 1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai
- 1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok
- 1.3 Az egészségfejlesztéssel és a környezeti neveléssel kapcsolatos pedagógiai feladatok
 - 1.3.1 Az egészségfejlesztés és környezeti nevelés iskolai feladatai
 - 1.3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása
- 1.4 A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőnek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok
- 1.5 A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai
- 1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje, az esélyegyenlőség biztosítása
 - 1.6.1 A különleges bánásmódot igénylő tanulók fejlesztése
 - 1.6.1.1 A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése
 - 1.6.1.2 A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdők segítése
 - 1.6.1.3 A kiemelten tehetséges tanulók fejlesztése
 - 1.6.2 A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását segítő program
- 1.7 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai
- 1.8 A szülők, a pedagógus és az intézmény partnereinek kapcsolattartása
- 1.9 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, az osztályozó, különbözeti, javító vizsga
- 1.10 A felvétel és az átvétel szabályai

2. Az intézmény helyi tanterve

- 2.1 A választott kerettanterv megnevezése
- 2.2 Óratervek a 2012. évi kerettantervhez
- 2.3 Kompetencia alapú oktatás
- 2.4 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei
- 2.5 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása
- 2.6 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja
- 2.7 Választható tantárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai
- 2.8 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái
- 2.9 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása
- 2.10 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei
- 2.11 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek
- 2.12 A tanulók jutalmazásának, fegyelmezésének, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei
- 2.13. Az egész napos iskola (iskolaotthonos oktatás)

A Pedagógiai program véleményezése, elfogadása, jóváhagyása

- 1.sz. melléklet: kerettanterv az 1-4. évfolyam számára
- 2.sz. melléklet: kerettanterv az 5-8. évfolyam számára
- 3.sz. melléklet: mezőcsokonyai 1-8. évfolyamos eltérések
- 4.sz. melléklet: az alapfokú művészeti iskola kerettanterve

Bevezető

Pedagógiai programunk olvasóit köszöntöm abból az alkalomból, hogy betekint belső életünket szabályozó, meghatározó dokumentumunkba.

A nevelőtestület tagjaival áttekintettük a 2010. évben módosított pedagógiai programot és a szükséges változtatásokat úgy végeztük el, hogy az életünket jelentősen meghatározó dokumentum intézményünk megváltozott szerkezetének és jogállásának, a nevelést-oktatást szabályozó törvények módosításainak, valamint a helyi igényekben és lehetőségekben történt változásoknak egyaránt megfeleljen.

Bízunk benne, hogy sikerült egy olyan alapot kidolgozni, amely a következő években biztonságos eligazodást nyújt mindazon közösségek számára, akik valamilyen módon érintettek iskolánk életében, belső vagy külső partnerként fontosak számunkra, másrészt garanciát jelent nevelési-oktatási feladataink színvonalas teljesítéséhez, tanulóink személyiségének optimális fejlesztéséhez.

Tudjuk, hogy a programban megfogalmazott célok mindegyikét nem leszünk képesek minden egyes hozzánk járó gyermek esetében megvalósítani, de nevelő-oktató munkánk során törekszünk arra, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen olyan útravalóval, amely az életben való további boldogulását megalapozza.

Az intézmény valamennyi pedagógusának, a pedagógiai munkát segítő munkatársaknak, a szülőknek és fenntartóknak közös célja és feladata, hogy az intézményhez tartozó valamennyi feladatellátási helyen olyan tanulási környezetet teremtsen a gyerekek számára, ahol megfelelő lehetőséget kapnak egy nyugodt, kiszámítható, biztonságos jövőkép alapjainak lerakásához, kialakításához.

A tantestület nevében:

Kovács Gyuláné
Főigazgató

Az intézmény bemutatása

Intézményünk többcélú, közös igazgatású nevelési-oktatási intézmény. A székhelyintézményben és a további 6 feladatellátási helyen 700 tanuló nevelését-oktatását látjuk el 100 pedagógus, pedagógiai munkát segítő és egyéb közalkalmazottal. A teljes szakos ellátottságot saját utazó pedagógusainkkal, valamint óraadó tanárokkal biztosítjuk.

Az általános iskolai intézményegység mellett alapfokú művészeti iskolát is működtetünk.

Tagintézményünk a mernyei és mezőcsokonyai 8 évfolyamos, az osztópáni 6 évfolyamos, valamint a jutai 4 évfolyamos általános iskola. A mernyei tagiskolához csatoltan működik a magyaratádi és somogyeszi telephely alsó tagozattal.

Az európai uniós és hazai pályázatoknak köszönhetően az iskolák többségében megteremtettük a XXI. század igényeit kielégítő infrastruktúrát. Esztétikus, biztonságos, akadálymentes, kiválóan felszerelt épületek, osztály-és szaktantermek, játék-és sport udvarok, korszerű IKT eszközök szolgálják a színvonalas nevelést-oktatást. A pedagógusok számtalan továbbképzésen ismerkedtek meg a korszerű pedagógiai módszerekkel, eljárásokkal, munkaformákkal.

Az iskolások a tárgyi és tartalmi megújulásnak köszönhetően színes, változatos, tevékenység központú tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében szerzik meg az életkori sajátosságaiknak és egyéni képességeiknek megfelelő, az életben is hasznosítható ismereteket, a tágabb értelemben vett „tudást”.

Fenntartónkkal és partnereinkkel példás kapcsolatot ápolunk, minden utasítást, igényt, ötletet figyelembe veszünk. A Kaposvári Tankerület igazgatója és munkatársai, a szülők, a települési önkormányzatok, a szociális és egészségügyi dolgozók, valamint a civil szervezetek rendszeresen segítik céljaink megvalósítását, tanulóink számára az esélyegyenlőség biztosítását.

Nevelési-oktatási kínálatunk sokrétű, színes képet mutat:

Alsó tagozaton 2 tagiskola kivételével iskolaotthonos oktatási formában dolgozunk, felsős tanulóinknak pedig napközi otthont biztosítunk. Diákjaink érdeklődésének megfelelően megfelelő mennyiségű és minőségű választható tanórai és tanórán kívüli foglalkozást, szakköröket, sportfoglalkozásokat, úszásoktatást szervezünk. Kiemelt feladatunknak tekintjük az egyéni tehetséggondozást, a felzárkóztatást, hátrányos helyzetű tanulóinkat pedig az Integrációs Pedagógiai Rendszer és az Útravaló program működtetésével segítjük.

Saját gyógypedagógusaink látják el a sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációját. A szakszolgálati feladatellátást pedig utazó szakemberek (logopédusok, gyógytestnevelők, iskolapszichológus) segítségével helyben vehetik igénybe tanulóink.

A művészeti iskolai intézményegység közel 20 éves múltra tekint vissza, néptánc, zongora és népzene tanszakos növendékeink országos eredményekkel büszkélkedhetnek. Rendszeres szereplői a megyei, városi és települési rendezvényeknek.

Nevelőmunkánk során gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó, családias, derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, igyekszünk a tanulók testi-lelki-szellemi fejlesztésének egységét megvalósítani.

Célunk mindazoknak az intellektuális és emberi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogságukat, boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben szűkebb és tágabb közösségeik javát is szolgálja.

Törekszünk a rendelkezésünkre álló valamennyi eszközzel minőségi nevelést és oktatást biztosítani diákjaink számára, hogy megfelelő ismeretekkel rendelkező, sokoldalú, nyitott, kreatív, igényes személyiséggé váljanak, hogy képesek legyenek közösségben élni, tanulni, dolgozni.

1. Intézményünk nevelési programja

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Nevelő-oktató munkánkat az igazságosság, a méltányosság, a szabadság, a szolidaritás, a rend, az egyenlő bánásmódra törekvés határozza meg.

Pedagógiai kultúránkat gyermekközpontúság, elfogadás, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével, a bizalom, a következetesség jellemzi.

Nagy hangsúlyt fektetünk az ismeret és készség-képességfejlesztés helyes arányára, a komplex személyiségfejlesztésre, a megfelelő attitűd kialakítására, a fokozatosság és folyamatosság elvének betartásával. Tevékenységközpontú, tapasztalatszerzésen alapuló tanítási-tanulási gyakorlatot, egységes alapokra épülő differenciált fejlesztést valósítunk meg, melynek során törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására.

Tanulóinkat megismertetjük a környezettudatos magatartás fontosságával, más népek értékeivel, hagyományaival, a körülöttük levő világ kulturális sokszínűségével, hiszen ez a megismerés az elfogadás, az interkulturális nevelés alapja.

Alapvető tevékenységünk a kiemelt figyelmet igénylő tanulók elfogadása, megfelelő fejlesztése. Fontosnak tartjuk szükségleteik kielégítését, az integráció elősegítését, az inkluzív nevelés megvalósulását. A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása olyan szakmaközi együttműködésben, nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, amely egyéni szükségletekhez igazodó eljárásokat, időkeretet, eszközöket, módszereket, terápiákat alkalmaz, és figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozó tantárgyi tartalmakat.

Célunk, hogy olyan harmonikus személyiségű tanulók hagyják el intézményünket, akik

- erkölcsös, önálló életvitelre, reális célok kitűzésére és azok elérésére képesek
- össze tudják hangolni egyéni érdekeiket a közösségi érdekekkel,
- empatikusak, érdeklődők, elfogadják a máságot,
- megfelelő műveltséggel, képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő, a továbbtanuláshoz szükséges tudással, reális önismerettel rendelkeznek,
- testileg és lelkileg egészségesek, edzettek, ismerik és értékelik, óvják a természetet, nemzeti kultúránkat, az európai és egyetemes értékeket,
- az együttműködés szabályait betartva tudnak közösségben élni, annak normáihoz alkalmazkodni,
- másokért felelősséget éreznek, a közösségért tenni is tudnak,
- felkészültek az életen át tartó tanulásra,
- megfelelő gazdasági, pénzügy és média ismerettel rendelkeznek ahhoz, hogy a fogyasztói társadalom tudatos tagjaivá váljanak,
- öntudatos állampolgárrá válásuk érdekében ismerik a demokrácia alapvető szabályait.

Célunk továbbá, hogy egyénre szabott, differenciált nevelési-oktató tevékenységgel csökkentjük a társadalmi leszakadást, a sajátos nevelési igényből eredő hátrányt, de célunk az egyéni sikereket segítő funkciók fejlesztése, a kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása is.

Legfontosabb pedagógiai feladataink:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztésének szem előtt tartásával az önmegismerés biztosítása, az önkontroll kialakítása, fejlesztése, az önmagukért érzett felelősség kialakítása, az önállóság, az önfejlesztés igényének kialakítása, az erre irányuló tevékenységek biztosítása, a személyes méltóság kialakítása, fejlesztése.
- A tanulók lelki, testi, értelmi képességeinek, készségeinek, jártasságainak, érzelmi és akarati tulajdonságainak fejlesztése.
- Egészségfejlesztés.
- Közösségfejlesztés.
- Korszerű, a tanulók életkorának megfelelő, az egész életen át tartó tanulást megalapozó nemzeti műveltség átadása, megőrzése, az egyetemes kultúra közvetítése.
- A nemzettudat megalapozása, fejlesztése, a nemzeti önismeret, hazaszeretet elmélyítése.
- A hazánkban és a szomszédos országokban élő népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megismertetése, multikulturális tartalmak, interkulturális nevelés.
- Az európai azonosságtudat kialakítása, az Európai Unió megismertetése.
- Harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel. A másság elfogadtatása.
- Az integrációs program keretében feladatunk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulókat együtt készítjük fel, alakítsuk ki bennük a társadalmi kirekesztés minden formáját elutasító, a bármely oknál fogva hátrányos helyzetben lévők vagy kisebbségi közösségbe tartozók társadalmi beilleszkedését elfogadó és segítő készségeket, képességeket.
- A sajátos nevelési igényű tanulók sérülésspecifikusság szerinti fejlesztése, speciális terápia, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások, szükség esetén speciális eszközök biztosítása.
- Differenciált, egyéni és kiscsoportos fejlesztés, az eltérő képességekhez, fejlettségi szinthez, viselkedéshez való alkalmazkodás.
- Olyan tanulási környezet, speciális módszerek, tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, amelyben sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel, gazdag feladattárral, speciális eszközök alkalmazásával valósul meg a készség- és képességfejlesztés.
- Az egyéni haladási ütem biztosítására egyéni fejlesztési és tanulási terv készítése, individuális módszerek, technikák alkalmazásával.
- A kortársi, tanulói együttműködésen alapuló kooperativitás alkalmazása, melynek segítségével tanulóink a tanulást, az ismeretszerzést, és annak eszközszintű használatát társas tevékenységként élhetik meg.
- Fontosnak tartjuk az együttműködést a tanulók fejlesztésében résztvevő pedagógusok - szakemberek között.
- A kulcskompetenciák kialakítása, fejlesztése:
 - ❖ anyanyelvi kommunikáció: magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben. Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése - munkakörtől, szaktól függetlenül - minden iskolánkban dolgozó pedagógus kötelessége.
 - ❖ idegen nyelvi kommunikáció: az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények

megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátításának megalapozása.

- ❖ matematika kompetencia: a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia - eltérő mértékben - felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására. Alapvető matematikai elvek és folyamatok alkalmazása az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen
- ❖ természettudományos és technikai kompetencia: készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.
- ❖ digitális kompetencia: felöleli az információs társadalom technológiáinak (IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.
- ❖ hatékony, önálló tanulás: azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.
- ❖ szociális és állampolgári kompetencia: a személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden

olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

- ❖ kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgató lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség: tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.
- ❖ esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség: magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

A felsorolt pedagógiai feladatok megvalósítása során kiemelten ügyelünk a következő, NAT-ban is megfogalmazott területek fejlesztésére:

- énkép, önismeret
- hon- és népismeret
- európai azonosságtudat - egyetemes kultúra
- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- gazdasági nevelés
- környezettudatosságra nevelés
- tanulás tanítása
- testi és lelki egészség
- felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Oktató-nevelő munkánk folyamatában fejlesztjük a gondolkodási képességeket, elsősorban a rendszerezést, a valós vagy szimulált kísérleteken alapuló tapasztalást és kombinációt, a következtetést és a problémamegoldást, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást alakítunk ki, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. Előtérbe helyezzük az új ötletek kitalálását, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztését. Ezzel párhuzamosan hangsúlyt helyezünk a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végiggondolására, a variációk sokoldalú alkalmazására, a kockázatvállalásra, az értékelésre, az érvelésre. Fontos feladatunk a kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása, az életvitel arányainak megtartása, az értelmi, érzelmi egyensúly megteremtése, a teljesebb élet megszervezése.

Intézményünk kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékét a 20/2012. EMMI rendelet 2.sz. melléklete határozza meg. A jegyzékben szereplő eszközökkel és felszerelésekkel csaknem teljes mértékben rendelkezünk.

A tanórai és tanórán kívüli nevelő-oktató munka során a kitűzött feladatok megvalósítása, a célok elérése érdekében az optimális taneszközök kiválasztása a pedagógusok feladata.

A fejlesztésben alkalmazott módszereket, eljárásokat a pedagógusoknak úgy kell megválasztania, hogy azok igazodjanak a tanulók egyéni, adott esetben sajátos nevelési igényéhez vagy kiemelkedő tehetségéhez, fejlettségéhez, állapotához, szükségletéhez, haladási üteméhez, tanulási stratégiájához, előzetes ismeretéhez és egyéb ismeretszerzési képességeiben megnyilvánuló különbözőségéhez.

Minden pedagógus fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait. Vegye figyelembe a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre alapozza a tanulás fejlesztését. Gondosan kutassa fel és válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait, és életszerű tartalommal ruházza fel azokat.

A módszerek kiválasztásának legfőbb szempontjai:

- Alkalmazkodjon a tanulók életkori sajátosságaihoz, egyéni képességeihez.
- Minél több tanulót aktivizáljon, motiváljon.
- Biztosítsa a felfedezés lehetőségét, a kreativitás fejlesztését, növelje a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módokat.
- Pozitív szemléletet tükrözzön.
- Segítse az együttnevelést.
- Építsen a tanuló személyes tapasztalataira.
- Alsó tagozaton alkalmazzon játékos, változatos módszereket.
- Tartsa szem előtt az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyának megteremtését.
- Adjon lehetőséget az egészséges terhelésre, fejlesztő, motiváló hatású értékelésre.
- Segítse elő a szocializációs folyamatokat praktikus ismeretek nyújtásával.

A tanulói tevékenységek, oktató-nevelő munkánk hatékonyságát segítő pedagógiai módszerek, eljárások, eszközök:

- hatékony tanuló megismerés, pedagógiai diagnózis
- verbális és non verbális eszköztár alkalmazása
- szabályok közös kialakítása, betartásuk rendszeres elemzése
- óvoda-iskola átmenet, alsó-felső tagozat átmenet támogatása
- közös célok kitűzése, elfogadtatása, ellenőrzése, értékelése, iskolai hagyományok kialakítása, ápolása
- gyakoroltatás, segítségadás, ösztönzés a tanulásban
- kooperatív technikák, drámapedagógiai módszerek, differenciálás homogén és heterogén csoportokban
- tevékenykedtetés, tevékenységközpontú pedagógiai eszközök
- interaktív tanulásszervezés (pl. kooperatív tanulócsoporthok, szerepjátékok, viták, munkacsoportok, megbeszélés, gyakorlás társakkal, projekt módszer, prezentációk).
- önálló tanulás (pl. könyvtárhasználat, számítógéppel támogatott tanítás, internet használata, egyéni tanulási szerződés).
- indirekt tanulásszervezés (pl. problémamegoldás, tapasztalati, felfedezettő, problémaközpontú tanítás-tanulás)

- lehetőség szerint iskolán kívüli tanulási helyszínek, tanulmányi kirándulások különösen a projektek, témahetek, modulok esetében
- IKT-val támogatott módszerek, eljárások, interaktív technikák alkalmazása¹
- játékok, szituációs játékok, fokozatos átvezetés az óvodai játékos tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységébe
- egyéni és csoportos projektmunka,
- vita, interjú, beszélgetés
- átfogó tanítási szakaszok (epochák) beillesztése a tanítási-tanulási folyamatba
- megbeszélés, magyarázat, definiálás
- előadás, prezentációs technikák, verseny
- szemléltetés, megfigyelés, adatgyűjtés
- problémafeltárás, összehasonlítás, elemzés, „ötletroham”
- mintaadás, szociális készségfejlesztő technikák, magatartási, ismeretszerzési modellek nyújtása
- műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása; moduláris oktatás; 3 hetet meghaladó projekt; témahét szervezése
- az inkluzív nevelés szempontjainak megismertetése, helyzetelemzés és stratégiatervezés, programadaptáció
- habilitációs és rehabilitációs tevékenységek
- személyes példamutatás a pozitív személyiségjegyek kialakításához
- önálló tanulás és önművelés színterének megteremtése
- csoportbontás, nívócsoportos oktatás
- a tanulók mérésére szolgáló eszközök körültekintő megválasztása
- következetes ellenőrzés, értékelés, az értékelési formák gazdagítása, tanulói portfólió
- attitűdváltást segítő programok pedagógusok számára
- multikulturális tartalmak, interkulturális nevelés
- módszerek a korai iskolaelhagyás megelőzésére

A TÁMOP pályázataink keretében az alábbi újszerű tanulásszervezési eljárásokat valósítjuk meg:

3 hetet meghaladó projektek:

1. Somogyjád, székhelyintézmény: „Felém szalad Somogy”²

Célok: A projekt, elsősorban a szűkebb haza, „Somogyország” értékeivel ismerteti meg a tanulókat. A természeti, tárgyi környezet felfedezése, a hagyományok ápolása a környezettudatos magatartás és életvitel kialakítását segíti. Amellett, hogy erősödik a tanulók identitása, hazánkhoz, megyénkhez, településünkhöz, saját családjukhoz való kötődésük, a projekt számos kulcskompetencia fejlesztésére is lehetőséget ad, használható, hasznosítható tudást nyújt.

¹ TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026; TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0144; TIOP-1.1.1-07/1-2008-0480; TIOP-1.1.1-09/1-2010-0014; TIOP 1.1.1/07/1-2008-0611; TIOP-1.1.1-07/1-2008-0783; HEFOP-3.1.3-05/1-2005-10-0382/1.4; HEFOP-3-1-3/B-09/3.-2009-04-0011/1.0; HEFOP-3.1.3-05/1.-2005-10-0089/1.0; HEFOP-3.1.3/B-09/3.-2009-05-0079/1.0;

² TÁMOP-3.1.7-08/2-2009-0026

Tevékenységek, tartalmak:

- Író-olvasó találkozó, filmvetítés („Felém szalad Somogy”)
- Művészeti iskolás tanulóink bemutatója: somogyi népdalok, néptáncok, vers előadása
- Kutatómunka, gyűjtés: Somogy megye települései, néprajza régi fotókon, képeslapokon, könyvekben, újságokban...
- Rendhagyó magyar óra: helyes nyelvhasználat, nyelvhelyesség
- Somogy megye híres költőinek, íróinak megismerése: Fodor András, Takács Gyula, Szirmay Endre, Simon Ottó, Bertók László, Papp Árpád
- Jellegzetes somogyi népi hangszerek, somogyi népdalok megismerése és megtanulása
- „Szülőföldemen” – versírás
- Megyeháza, Címerterem megismerése
- Kiállítás-látogatás
- Kirándulás - terepgyakorlat
- Címertervezés és készítés
- Híres somogyi alkotók munkásságának megismerése, prezentáció készítése
- Kulturális térkép készítése Somogy megye nevezetes településeiből
- Képeslapok tervezése Somogy látnivalóiról, értékeiről
- Hangszerbemutató
- Kiállítás rendezés

2. Jutai Tagiskola: „Zöld Bolygó”³

Célok: Bolygónk növény és állatvilágának mélyebb megismerése révén a környezettudatos gondolkodás kialakítása. Megfigyeljük a környezetszennyező dolgokat; megismerjük a szelektív hulladékgyűjtés fogalmát, gyakorlati hasznát illetve helyes alkalmazásának gyakorlatát. Gyakoroljuk az anyaggyűjtés, tájékozódás, rendszerezés módjait. A sokféle együttvégzett tevékenység során a gyerekek felfedezik a közös munka örömét, fejlődnek szociális kompetenciáik.

Tevékenységek, tartalmak:

- Gyűjtőmunka az interneten, otthon, a könyvtárban - tablókészítés
- Szelektív hulladékok gyűjtése
- Fotópályázat, filmvetítés
- Földünk élővilágának megismerése
- Interaktív előadás az erdő élővilágáról és védelméről
- Ökológó készítése – kiállítás - kiválasztás
- Mesehallgatás – szövegértés - meseírás
- A természeti népek zenéje, állatok a zenében
- Esőbot készítése
- Papírmasé, dekopázs képek, tároló edények állatokról, növényekről, batikolás, papírmerítés
- Kirándulás - vízminőség mérés, szemétygyűjtés, előadás a vizek élővilágáról
- Somogy természeti élete-interaktív kiállítás
- jelvénykészítés
- Tájfutó verseny
- Interjú készítése
- 1 napi szemétmennyiségünk, vízhasználatunk megmérése
- Projektzáró vetélkedő, kiállítás megnyitó, eredményhirdetések, fa ültetése, hulladék szigetre a szemét elvitele,

³ TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026

- biciklitúra a szülőkkel

3. Mezőcsokonyai Tagiskola: „Anglia”⁴

Célok: Tapasztalatok gyűjtése, tájékozódás térben és időben. Különböző kultúrák megismerése, tanórai időkeretnél hosszabb idejű tevékenykedtetés, önálló tervek megvalósítása, tervezés folyamatának megtapasztalása. Közösség alakítás, produktum előállítás, közös célok megfogalmazása, versenyszellem.

Tevékenységek, tartalmak:

- Megfigyelések
- Adat – információgyűjtés, feldolgozás, rendszerezés
- Szövegértés, szövegalkotás, plakát – készítés, előadás szervezés, vetélkedő
- Értékelés, következtetések levonása, „Hogyan jobban?” – megbeszélése

Témahetek:

1. Somogyjád, székhelyintézmény: „Eleink élete”³ - Kalandozás a honfoglaló magyaroknál – témahét 3. osztályosok számára

Célok: A témahét keretében tanulóink a magyarság történelmével, kultúrájával, nemzetünk kincseivel ismerkednek. Az életkori sajátosságoknak megfelelő, tevékenységközpontú munka során fejlődnek kulcskompetenciáik. A korszerű ismeretek élményszerű nyújtása révén erősödik szülőföldjükhöz való kötődésük, mélyül hazaszeretetük, megalapozódik nemzettudatuk, pozitív attitűd alakul bennük a történelmi tanulmányok, az önművelés, az élethosszig tartó tanulás iránt.

Tevékenységek, tartalmak:

- ismeretterjesztő szövegek feldolgozása; könyvtárhasználat: gyűjtőmunka; találós kérdések, szólások, közmondások megismerése
- hangszeres zene- és népdalhallgatás; daltanulás, egyszerű ugrós lépések tanulása; közös táncolás;
- dramatizálás, drámajáték; activity
- jurta, lovas íjász bemutató megtekintése, lovaglás
- anyaggyűjtés: íjkészítő műhelymunka, jurta modell készítése, íjászkodás, célbalövés
- nemezlabda készítése
- filmvetítés, hajkorong tervezés, alkotás
- múzeumlátogatás,
- tűzrakás, szalonnasütés

2. Jutai Tagiskola: „Makk Marci legyen veled”⁵ - témahét a 2. osztályban

Célok: A 2. osztályos környezetismeret tantárgy egyik fő fejezete foglalkozik az egészséges életmóddal. Változatos tevékenységformák segítségével dolgozza fel a témahét a programot, amelyben minden a testi és lelki egészséggel kapcsolatos: tesztfeladatok megoldása, önismereti játékok, szájhigiéna, fogápolás, testhigiéna, helyes táplálkozás, mozgás, a

⁴ TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0144

⁵ TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026

környezetvédelem és az egészség kapcsolata, természetesen a korosztályi sajátosságok figyelembevételével. Mindezen tevékenységeket kooperatív tanulási módszerekkel dolgozzuk fel tanórán és tanítási órákon kívül.

Tevékenységek, tartalmak:

- Filmvetítés.
- Drámajáték
- Gyűjtőmunka és annak rendszerezése.
- Helyes hetirend készítése
- Logótervezés, montázkészítés, Papírmásé gyümölcsök készítése
- Kerékpáros ügyességi vetélkedő
- Beszélgetés a védőnővel, háziorvossal
- Gyümölcssaláta készítés
- Vetélkedő

3. Mezőcsokonyai Tagiskola: „A víz”⁶ !!!!

Célok: Minden tanuló számára tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében egy adott „hétköznapi” téma feldolgozása, beépítése, kiemelése a mindennapi tanórák keretébe. A nyolc év folyamán olyan témák feldolgozása, melyek egyébként kisebb hangsúllyal fordulnának elő az oktatási programban.

Tevékenységek, tartalmak:

- Lényeg kiemelés, fókuszálás
- Új tartalmak felfedezése
- Kreativitás fejlesztése
- Önképzés

Moduláris oktatás:

1. Somogyjád, székhelyintézmény: „Kék a lába, zöld a szárnya”⁵ – moduláris program 8-9 évesek számára

Célok: A téma lehetőséget ad az élő és élettelen környezet megismerésére, a természet szépségeinek megláttatására, a környezettudatos szemlélet fejlesztésére. A tanulók, életkori sajátosságaiknak megfelelő tevékenységek során tapasztalják meg a környezet, az élőhely és az életforma közötti összefüggéseket. A kooperatív technikák alkalmazásával fejlődik empátiás képességük, toleránsabbakká válnak. Az alkotó tevékenységekkel az érdeklődés fenntartását biztosítjuk, a tudás iránti vágyat erősítjük.

Tevékenységek, tartalmak többféle bejárési útvonallal:

- Madármotívum megjelenítése csoportos kézműves tevékenység során
- A tópart és a víz élővilágának megfigyelése
- Madarak élőhelyének, testfelépítésének, életformájának megfigyelése
- Szólások értelmezése, jelentés eljátszása.
- Dalcsokor összeállítása, bemutatása
- Madárhangok hallgatása, felismerése
- Sorversenyek, csoportversenyek

⁶ TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0144

- Ismeretterjesztő film megtekintése
- Madarak - repülők, repülő-modellezés, repülőmodell bemutató
- Beszélgetnek erdőszel
- Madárvédelem, díszmadártenyésztés
- Túra, madárles

2. Jutai Tagiskola: „Művészet és természet”⁷⁷ - 4. évfolyam

Célok: A modulokban a környezettudatos szemlélet kialakításával foglalkozunk, felhasználva a művészet erejét, az új tanulási technikákat. „A természet színei” modulban megjelenik a természet szépsége, megfoghatósága, az esztétikum. Az „Úgy, mint otthon” című modul az ember természeti és társadalmi környezetének kapcsolatáról szól. A „Jövő-kép” modulban egy kreatív jövőképet alkotunk, megvizsgálva, hogyan befolyásolja az ember jelene a jövőt. A modulokban összekapcsoljuk az esztétikumot, a praktikumot és a fantáziát.

Tevékenységek, tartalmak:

- A hangok színei
- Az évszakok színei - bemutató.
- Gyűjtőmunka, plakát vagy diasorozat készítése
- Monológ írása minta után.
- Munkamegosztás: tevékenységek, amelyeket az őseMBER végezhetett; tevékenységek, amelyeket ma csinálhatnak az emberek
- Az őseMBER környezete – rajzolás, képtárlátogatás
- Közös rajz készítése - összehasonlítás, megbeszélés
- A Természet naplója: őskori, XXI. századi, XXX. századi napló kiegészítése - vita
- Harmónia-diszharmónia, képek, festmények keresése, jelenet
- Beszélgető kör
- Múlt, jelen, jövő a fa életében
- Környezetünk a jövőben – az ember pusztító tevékenysége - környezettudatosság
- Képtárlátogatás

3. Mezőcsokonyai Tagiskola: „Geometriai transzformációk - hasonlóság”⁷⁸ 0873. modul – 8. évfolyam

Célok: Tapasztalatok gyűjtése hasonló alakzatokról, arányok leolvasása. Középpontos hasonlóság fogalmának megértése, a kép előállítása többféle módon. Szakaszok megadott arányban történő felosztása. Hasonló és egybevágó háromszögek vizsgálata (alapesetek).

Tevékenységek, tartalmak:

- Megfigyelések
- Következtetések
- Szövegértés, szövegalkotás
- Szerkesztés

⁷ TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026

⁸ TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0144

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Célunk a komplex személyiségfejlesztés, továbbá az, hogy a különböző adottságú, eltérő mértékben fejlődő tanulóink spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

Feladataink:

Személyes motívumok fejlesztése:

- Önkiszolgálási motívumok
 - ❖ Biológiai szükségletek, komfortszükségletek, mozgásszükséglet és a sikerélmény biztosítása.
 - ❖ Az akarati nevelés érdekében segítjük, a munkára nevelés érdekében tudatosítjuk az emberek által végzett tevékenységek fontosságát, gyakoroltatjuk az önellátásra és környezetük rendben tartására, védelmére irányuló feladatokat.
 - ❖ Hátrányos motívumok kialakulásának megelőzése. Önvédelmi motívumok kiépítése.
 - ❖ Testi - lelki épség megóvása, az egészséges életmód kialakításának segítése, konfliktusok kezelése. A szükségletek fejlesztésének megtervezése: lelki egészségvédelem, játék.
 - ❖ A pszichikai egyensúly megteremtésének segítése.
 - ❖ A mindennapos mozgás biztosítása tanórákon. A tanórán kívüli sportfoglalkozások céljaikban, tartalmukban, a tanórai testnevelés és sport (mozgásnevelés) elvárásait követik kötetlenebb, felszabadultabb formában. Testi nevelésük során nagy gondot fordítunk testi képességük fejlesztésére, a testmozgás iránti igény felkeltésére, az egészséges életmód fontosságának tudatosítására, a testi-lelki egészség örömére
- Szuverenitás motívumai
 - ❖ Egymás személyiségének a tiszteletben tartása.
 - ❖ Autonómia biztosítása.
 - ❖ Személyes méltóság kialakítása
- Önértékelés motívumai (énkép-önismeret)
 - ❖ Reális önértékelés kialakításának segítése, a tanulói önértékelés rendszeressé válása a nevelő - oktató munka során is.
 - ❖ Önmegismerés, önkontroll, felelősség önmagunkért
- Személyes képességek fejlesztése
 - ❖ Egészséges, kulturált életmód
 - ❖ Testi képességek fejlesztése. A fizikai képességek fokozása, a kitartás és akarat fejlesztése.
 - ❖ Önellátási képességek fejlesztése.
 - ❖ Önkifejezés képességének fejlesztése, megvalósítása, gyakorlása. A gyermekek számára olyan körülményeket kell biztosítani, amelyek elősegítik optimális szellemi, fizikai, lelki fejlődésüket. Magasabb rangú emberi szükségletek kialakítása: önállóság, önnevelés, önkifejezés, a tanulás
 - ❖ A szabályhasználat képességének fejlesztése, az iskolán kívüli fórumokon való gyakorlása.

- ❖ Az érzelmi nevelés folyamatának tervezése: késztetési érzések, affektusok, orientációs érzések, emóciók, személyiségérzések, hangulatok
- Önvédelmi képességek
 - ❖ Egészségvédő és identitásvédő képességek fejlesztése.
 - ❖ Balesetvédelemhez szükséges ismeretek átadása és gyakorlása.
 - ❖ Egészségkárosító szokások megelőzése érdekében programok biztosítása.
 - ❖ Az egészséges életmódra való igény kialakítása.
- Szuverenitás képessége
 - ❖ Öntevékenység, önállóság biztosítása.
 - ❖ A társadalmi beilleszkedéshez szükséges ismeretek átadása és a megfelelő személyiségjegyek alakítása.
 - ❖ Környezettel való kapcsolat kialakításának segítése.
- Önreflexív képesség
 - ❖ Helyes önismeret fejlesztése.
 - ❖ Értékelési rendszer önismeretet segítő kialakítása, alkalmazása.
- Az akarat nevelésének tervezése:
 - ❖ Személyes énkép fejlesztése,
 - ❖ szociális identitás fejlesztése,
 - ❖ én-ideál fejlesztése

Megvalósítás:

A tanulók személyiségének fejlesztése az intézmény valamennyi pedagógusának kiemelt feladata. A célok elérése érdekében a pedagógusok, a fejlesztő pedagógusok, a gyógypedagógusok, pszichológusok és az osztályfőnökök összehangolt munkát végeznek. A pedagógusok folyamatos önképzéssel, lehetőség esetén továbbképzéssel újítják meg ismereteiket a témával kapcsolatban. A személyiségfejlesztésben különösen fontosnak tartjuk a pedagógusok példamutatását, a személyes beszélgetéseket, az adott szituációkban leginkább célravezető módszer, eljárás használatát. A tanulók komplex személyiségfejlesztése, a személyi, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlesztése a tanórai és a tanórán kívüli tevékenységeink, az iskolai élet eseményeinek, történéseinek egészét áthatja, de a következő tevékenységek során különösen meghatározó:

- osztályfőnöki órák, osztályfőnöki tevékenység
- iskolaotthon, napközi
- szakkörök
- beszélgető körök
- hagyományörző programok – névadóink emlékének ápolása
- a hagyományos iskolai ünnepek, megemlékezések megszervezése
- iskolai és iskolán kívüli versenyek, vetélkedők
- szociális, életviteli és környezeti kompetencia programcsomag alkalmazása⁹
- hit- és erkölcstan oktatás
- mentortanári tevékenység (IPR, Útravaló)
- iskolapszichológusi tevékenység

⁹ TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026; TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0144;

A személyiségfejlesztés érdekében különösen fontosnak tartjuk a pedagógiai tevékenység következő elemeinek megvalósítását:

- fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus alkalmazása a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő, illetve a sajátos nevelési igényű tanulók ideális fejlesztéséhez
- tehetségkoordinátor megbízása a tudatos és hatékony tehetséggondozás érdekében
- változatos módszerek, eljárások, eszközök alkalmazása a tanórákon, egyéb foglalkozásokon
- könyvtár, internet igénybevétele az önálló ismeretszerzés fejlesztése, az egyéni tanulás érdekében
- tanítói-szaktanári igény szerinti könyvtári foglalkozások, író-olvasó találkozók szervezése
- 7-8. évfolyamok esetében nívócsoportok létrehozása
- az érettségi tantárgyak (matematika, magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv), valamint a speciális hely - és eszközigényű tantárgyak csoportbontásban történő oktatása
- mindennapi testnevelés-testedzés megvalósítása, úszásoktatás biztosítása
- a törvényben foglaltak szerint, a szülő választása alapján a hit- és erkölcsoktatás megszervezése

1.3 Az egészségfejlesztéssel és környezeti neveléssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.3.1 Az egészségfejlesztés és környezeti nevelés iskolai feladatai

Célunk:

- Egészségfejlesztés: testileg-lelkileg egészségesen, edzetten, az egészséges életmód igényével éljen a tanuló, örömmel élje meg az egészséges állapotot, értékelje, tisztelje a harmonikus életet, hogy felnőttként is legyen képes életmódjára vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani. Beteg, sérült és fogyatékos embertársai iránt elfogadó és segítőkész magatartást tanúsítson. A fogyasztói társadalom tudatos tagjaként élje életét.
- Környezettudatosságra nevelés: a tanulók természettudományi gondolkodásmódjának fejlesztése, a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás kialakítása, a társadalmi-gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt hatásának megismertetése, a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatának valamint a fenntartható fogyasztás elvének megismertetése.

Feladataink:

Egészségfejlesztés:

- A tanulók testi fejlettségének, állóképességének, edzettségének javítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozással kapcsolatos ismeretek bővítése, az étkezés alatti viselkedési normák alakítása.
- Az egészséges életmód elemeinek megismertetése, segítségnyújtás annak kialakításában.
- Azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakítása, amelyek a tanulók egészségi állapotát javítják.
- Helyes fogyasztási szokások kialakítása.
- Az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formák, egészségbarát viselkedési formák bemutatása és gyakoroltatása.

- A felső tagozaton megjelenő dohányzás, a néhány diáknál alkalmanként előforduló alkoholfogyasztás prevenciója, visszaszorítása, az eddig még nem jelentkező kábítószer-fogyasztás megelőzése.
- A helytelen szabadidős szokások csökkentése, a tartalmas kikapcsolódás igényének kialakítása.
- Az ápolt megjelenés igényének kialakítása, a személyi higiénia fejlesztése.
- Tűrőképesség, empátikus és akarati tulajdonságok fejlesztése. Reális énkép kialakításának elősegítése, az önmegismerés alakítása, önfejlesztés igényének kialakítása.
- Segítségnyújtás a családi, baráti kapcsolatokban – különösen serdülőkorban – jelentkező konfliktusok megoldásában, a krízishelyzetbe jutottak segítése.
- A családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítés, a szexuális kultúra és magatartás megismertetése.
- Közlekedési ismeretek nyújtása.

Környezeti nevelés:

- Igényes környezeti kultúra kialakítása a tantermekben, az iskola belső terében és az iskola körül.
- Funkcionális és aktuális dekoráció, derűs hangulatú, virágokkal díszített belső terek kialakítása a tanulók környezeti nevelése érdekében.
- A helyes fogyasztási szokások kialakítása (étkezési, vásárlói szokások felmérése, megfigyelése, módosítása).
- A takarékos és figyelmes anyaghasználatra nevelés (energiatakarékosság, papír újrahasznosítása, komposztálás).
- A természeti és mesterséges környezet esztétikumának alakítása, megőrzése, gyarapítása.
- A lakókörnyezet és a közeli természeti környezet adottságainak megismerése, védelme.
- Meghatározott terület rendszeres ellenőrzése, rendbetétele az iskolában és az iskola körül.
- Az iskolában kialakult környezettudatos szemlélet elterjesztése a településen diákjaink aktív részvételével.
- Az esetleges környezeti válságjelenségeket beépítése a tantárgyaikba.

Megvalósítás:

Iskolaépületeink helyiségei, tantermei és berendezései esztétikusak, egészségesek, biztonságosak. Az udvarok, a sportpályák, a tornatermek és tornaszobák megfelelőek az iskolai sportfoglalkozások tartására, elegendő zöld területtel rendelkezünk. Intézményünk környezetével is a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését szolgálja. A napirend, órarend összeállításánál elsődleges szempont a tanulók egyenletes terhelésének biztosítása. Az iskola valamennyi dolgozója elkötelezett a természettudományos gondolkodásmód iránt. Az egészséges életmód és a környezeti nevelés az iskolai nevelés-oktatás valamennyi elemét áthatja, elősegíti a tantárgyközi kapcsolatok erősítését, támogatja a tanulók személyiségének fejlődését. A tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével – helyi tantervünknek megfelelően - valamennyi tantárgy tanítása során rendszeresen és tudatosan kihasználjuk az egészségfejlesztéshez és környezeti neveléshez kapcsolódó tananyagok adta lehetőségeket, de a következő tantárgyak esetében erre különösen sok lehetőséget találunk:

- Testnevelés - állóképesség, fizikai erőnlét és edzettség fejlesztése, a helyes testtartás kialakítása és fenntartása;

- Környezetismeret, természetismeret, biológia, földrajz – egészséges életmódra vonatkozó ismeretek; motiváció a szabadidő hasznos eltöltésére, kirándulások, túrázások lehetőségére; az egészséges táplálkozás elemeinek megismerése; Szűkebb és tágabb környezetünk megismerése, környezettudatos magatartás alakítása; környezet és egészség kapcsolata;
- Kémia - a vegyi anyagok, veszélyes anyagok megismerése, szervezetre gyakorolt hatásuk; környezeti ártalmak, környezetvédelmi feladatok;
- Technika - az egészséges és biztonságos környezet ismerete; az egészséges táplálkozás a gyakorlatban; élelmiszerbiztonsági ismereteket; környezetvédelem; helyes fogyasztási szokások;
- Osztályfőnöki órák – egészségneveléssel, környezetvédelemmel kapcsolatos témák;

A következő tevékenységek további lehetőséget nyújtanak az egészségfejlesztéssel és környezeti neveléssel kapcsolatos pedagógiai feladatok megvalósítására:

- Rendszeres iskolaorvosi, fogorvosi és védőnői egészségügyi felügyelet és ellátás biztosítása az intézmény tanulói számára.
- Rendszeres, illetve szükség szerinti egészségügyi állapot ellenőrzés, szűrés:
 - ❖ Fogászat
 - ❖ Higiénia, tisztaság
 - ❖ Belgyógyászat
 - ❖ Fizikai állapotmérés
 - ❖ Orthopédiai szűrés
 - ❖ Szemészeti szűrés
- A Nkt-nek megfelelően felmenő rendszerben biztosítjuk a mindennapos testnevelést, az iskolaotthonos munkarendben működő további alsós évfolyamon pedig folytatjuk annak megszervezését.
- Tömegsport foglalkozások, versenyszerű, rendszeres sportolási lehetőségek.
- Úszásoktatás a hagyományok, illetve felmenő rendszerben a helyi tantervben foglaltak szerint.
- Ebéd vagy háromszori étkezés biztosítása az iskolában, pedagógus felügyelettel az egészséges és kulturált étkezés jegyében.
- Szakkörök pl: képzőművészeti, rajz szakkör: az egészségneveléssel, környezetvédelemmel kapcsolatos pályázatokon való részvétel, helyi kiállítások
- Napközi: évente egy-egy kiemelt téma feldolgozása az egészség és környezet témakörében, felkészülés az egészségügyi, környezetvédelmi világnapokra
- Osztályfőnöki tevékenység: osztályszintű programok (tanulmányi és egyéb kirándulások, vetélkedők, stb.), beszélgetőkörök.
- A DÖK szervezésében különböző programok, kirándulások, egészségnap, környezetvédelmi nap szervezése.
- Előadás egészségügyi és környezetvédelmi szakemberek, pszichológus, rendőrségi előadók, kortárssegítők közreműködésével a tanulók és szülők számára (drogprevenció, alkohol, dohányzás, egészséges életmód, AHA program, környezetvédelem).
- Kapcsolódás a safe internet programhoz.
- Iskolapszichológusi tevékenység folytatása a lelki egészség érdekében.
- Szociális, életviteli és környezeti kompetencia programcsomag alkalmazása.
- Hit- és erkölcstan oktatás.
- Mentortanári tevékenység (IPR, Útravaló, Patrónus).
- Ifjúságvédelmi tevékenység.

- „Családi napok” szervezése tanulók-szülők-pedagógusok részvételével.
- Részvétel a települési, országos egészségvédelmi akciókban.
- „Makk Marci legyen veled” - témahét.
- TÁMOP pályázatunk önálló innovációja az egészséges életmód megvalósítása érdekében:

„Víz-hang”¹⁰ - erdei iskola, az iskola valamennyi tanulójának részvételével (Juta)

Célok: Átfogó képet nyújtunk tanulóinknak a víz élővilágban betöltött szerepéről. Tudásrendszerükbe beépíthető tapasztalatokat, ismereteket szereznek a vízről, - s rajta keresztül közvetlen környezetükről. Megalapozódik, fejlődik környezettudatos magatartásuk, gondolkodásuk. A változatos tevékenységek közben erősödik a környezetükkel kapcsolatos védő, óvó magatartásuk, gyarapodnak szociális élményeik, fejlődnek szociális kompetenciáik.

Tevékenységek, tartalmak:

- Gyűjtőmunka, gyűjtött anyag feldolgozása, prezentáció készítése
- Szóbeli, írásbeli szövegalkotások
- Dramatikus játék
- Megfigyelések, szövegfeldolgozás
- Ismeretszerzés tapasztalati úton
- Kísérletek, terepasztal-készítés
- Eszközhasználat
- Mértékegységek használata, váltások
- Műalkotások megismerése, elemzése
- Fotókészítés, filmvetítés
- Kézműves-tevékenységek
- Úszás – vízi játékok
- Vetélkedők, rejtvények
- Múzeumlátogatás, kirándulás
- Társasjátékok
- Kiállítás készítés

Az intézményünk kapcsolatrendszere jelentősen támogatja az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok megvalósulását:

- Valamennyi feladat ellátási helyen jó az együttműködés az védőnőkkel, orvosokkal, fogorvosokkal, alkalmanként az ÁNTSZ és a Vöröskereszt dolgozóival, civil szervezetekkel.
- Az iskolán kívüli partnereink közül az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatainkat támogatja a Szülői Munkaközösség, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, az egyházak és civil szervezetek.

1.3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja, a veszélyhelyzetek felismerése, az életkornak megfelelő ismeretek közvetítése, az segítségnyújtás gyakorlati alkalmazása. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

Tanórán: biológia, testnevelés, osztályfőnöki és technika órán

Tanórán kívül: szakkör, napközis, sport, és egyéb foglalkozás keretében.

¹⁰ TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026

Önálló ismeretszerzéseként: házi feladat, gyűjtőmunka, kiselőadás, prezentáció készítése.
Módszerei, eszközei: előadás, projekt, gyakorlati bemutatók, kutatómunka elemzése, interjú, IKT eszközök

1.4 A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

Célunk, hogy olyan tanulók hagyják el iskolánkat, akik alkalmasak a kulturált közösségi életre, és igénylik is azt. Megértik, és figyelembe veszik a különböző nézőpontokat, tiszteletben tartják embertársaikat, szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszenek.

Legjellemzőbb közösségeink:

- intézményi közösségünk
- a székhelyiskola valamint egy-egy tagiskola diákságának egésze
- alsó és felső tagozat
- évfolyamok
- osztályközösségek
- napközis csoportok
- DÖK képviselői
- szakköri, sportköri csoportok

Feladataink:

Szociális értékrend fejlesztése

- Közösségekben való autonómia megtapasztalásának a biztosítása.
- Nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése.

Szociális képességek fejlesztése

- Az önmaga és társai másságának felismertetése, elfogadása, törekvés a fejlődésre, a kompenzáló, a karbantartó technikák, megoldások, korrigáló gyakorlatok elsajátítására és azok kitartó végzésére. A tanulók önismeretének, együttműködési készségeinek, akaratának fejlesztése.
- Humánus magatartásminta erősítése, jellemformálás.
- Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó egészséges összetételű, heterogén tanulói közösségek kialakítása, és ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése, különösen nagy figyelmet fordítva a pozitív szociális szokások kialakítására, használatára, a diákfórumok működtetésére.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók eredményes szocializációjának elősegítése az elfogadás fejlesztésével, az integráció erősítése.
- A kommunikáció helyes formáinak kialakítása, amely hozzá segíti a tanulókat az emberek közötti érintkezés, a közösségi élet „megtanulásához”.
- A közösség demokratikus működésének tudatosítása.
- A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszerezetté formálása, ápolása.
- Értékeink, kultúránk, szülőföldünk és népünk, hagyományainak megismertetése, kötődések, azonosulások kiépítése.
- Az egymás mellett élő különböző kultúrák megbecsülése, az Európához való tartozás erősítése.

Érdekérvényesítő képesség fejlesztése

- A demokrácia alapvető elemeinek megismertetése, elsajátíttatása, gyakoroltatása.
- Diákönkormányzat működtetése.
- Együttműködési képesség fejlesztése.
- Versenyek szervezése.
- A tanulói közösségek fejlesztése során alkalmat kell teremteni a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják, sikeres megvalósulása esetén képesek legyenek közösen örülni, ünnepelni.

Megvalósítás:

A közösségi nevelést az emberi együttélés szabályainak megismertetésével, a kapcsolatok fontosságának tudatosításával, az együttműködés kialakításával, a kulturált magatartás és kommunikáció elsajátításával segítjük elő. Megismertetjük a tanulókkal az alapvető állampolgári jogokat és kötelességeket, kialakítjuk igényüket a közéleti tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

Az iskolai élet tervezése és szervezése során igyekszünk megfelelő mértékben alkalmat keresni a különböző létszámú közösségek együttlétére. Szükségesnek tartjuk azokat a nagyobb lélegzetű rendezvényeket is, ahol az egész közösség együvé tartozását segíthetjük elő, de a kisebb, intímebb közösségek gyakori együttlétének feltételeit is megteremtjük tanórán kívüli programok szervezésével. Célunk továbbá a DÖK még nagyobb mértékű bevonása a tanulói jogok gyakorlásába, a programok szervezésébe.

A gyermekek, tanulók közösségben és közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása nevelőtestületünk minden tagjának kiemelt feladatot jelent. Ez intézményünkben kizárólag a nevelők és a gyermekek, tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósulhat meg. Éppen ezért nagy körültekintéssel választjuk ki a különféle tanulócsoportok mellé rendelt nevelőket, különösen nagy az elvárás az osztályfőnökök esetében, hiszen a közösségfejlesztés érdekében ők tehetnek legtöbbet. Így a közösségfejlesztés elsődleges színtere az osztályfőnöki óra, az erkölcsóra, egyéb osztálytevékenységek és a DÖK programjai.

Iskolai közösségünk egyéni arculatának alakításával, meglévő hagyományaink ápolásával, új hagyományok kialakításával kívánjuk elérni, hogy diákjaink büszkének legyenek arra, hogy intézményünk tanulói, kialakuljon Bennük az egy közösségbe tartozás élménye.

A különféle gyermeki, tanulói közösségek megszervezésére azért is fordítunk nagy gondot, mert fontosnak tartjuk, hogy a gyerekeket munkájuk során baráti kapcsolatok, megértés, jókedvű hangulat vegye körül. Ennek érdekében a különböző területekhez (tanóra, egyéb foglalkozás) kapcsolódó közösségek életét a pedagógusnak nagy odafigyeléssel, tudatosan, tervszerűen kell szervezni, irányítani.

A tanulói közösségek irányításakor a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm - a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró - személyiségének lassú átalakulásától az autonóm - önmagát értékelni és irányítani képes - személyiséggé válásig. Az „együttélés” néha konfliktusokkal jár, ezért a gyerekeknek is meg kell tanítani azokat a technikákat, mellyel a konfliktusok kezelhetők, megoldhatók.

A pedagógusok az integrációs programot a személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés egyik fontos eszközének tekintik, amely hozzájárul a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséhez, a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatásához, tanulási, továbbtanulási esélyének növeléséhez.

A pedagógusnak úgy kell tervezni és szervezni a közösségek tevékenységét, hogy a gyermekek, tanulók abba fokozatosan bekapcsolódjanak, abban aktívan részt vegyenek, és olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek képessé teszik őket az önkormányzásra.

A közösségfejlesztés érdekében kifejtett pedagógiai tevékenységünk legfontosabb elemei:

- Az óvoda-iskola átmenet biztosítása, a meglévő óvodai közösségek átvétele.
- A közösségi normák, szokások kialakítása valamennyi tanórán, következetesség a szabályok betartásában.
- A tanulás támogatása: kölcsönös segítségnyújtással, közösségi ellenőrzéssel, a tanulmányi és munkaerkölcs erősítésével.
- Változatos munkaformák alkalmazása (heterogén csoport munka, kooperatív technikák, páros munka).
- Újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése:
 - ❖ projekt
 - ❖ témahét
 - ❖ moduláris program
- A különféle szakkörök, egyéb foglalkozások működtetése, melyek az egyéni képességek fejlesztése mellett lehetőséget nyújtanak egy újabb közösségbe tartozás élményének megélésére.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetencia programcsomag szakköri bevezetése kifejezetten a közösségfejlesztés érdekeit szolgálja.
- A sportkör tagja az iskola minden tanulója. A házibajnokságok lebonyolítása, a különböző versenyekre való felkészülések szintén a közösségépítés fontos színterei.
- A Diákönkormányzat munkáját maximálisan segítjük, tájékoztatjuk a tanulókat jogaikról, véleményt nyilváníthatnak a tanulók többségét érintő kérdésben. Jogaik érvényesítésének legfőbb színterei:
 - ❖ DÖK-gyűlés,
 - ❖ diákfórum,
 - ❖ diákparlament
- További érdekérvényesítési lehetőséget biztosít a tanulók számára az osztályfőnöki óra, az osztályfőnökkel, igazgatóval, igazgatóhelyettessel történő személyes beszélgetés.
- Az iskolaotthonos nevelés-oktatás egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni képességéhez igazodó fejlesztés teljes folyamatát, biztosítva a tanulóknak a tanulás mellett a közösségfejlesztés, a pihenés, a kikapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét.
- A napközi otthonos szabadidős foglalkozások alkalmával szintén kiemelt figyelmet szentelünk a közösségfejlesztés feladatainak.
- Hagyományőrző programok rendkívül alkalmasak a közösségi nevelésre:
 - ❖ iskolánk névadójának, Illyés Gyula emlékének ápolása (évente Illyés-nap, 5 évente Illyés-hét szervezése)
 - ❖ A tagiskolák névadói emlékének ápolása
 - ❖ iskolai ünnepek, megemlékezések szervezése (tanévnyitó, okt. 6., okt. 23., karácsony, február 25., márc.15., április 16., jún. 4., ballagás, tanévzáró),

- ❖ osztályprogramok (mozi- és színházlátogatások, kirándulások teadélutánok, papírgyűjtés)
- A tanórákhoz kötődő tantárgyi munkatervekben szereplő kirándulásokon kívül minden osztály számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást szervezünk, melyen a részvétel önkéntes, a felmerülő költséget a szülők fedezik a Szülői Munkaközösség támogatásával.
- A nyári szünetben
 - ❖ Igény esetén iskolai és osztályszintű erdei és üdülőtáborokba visszük jelentkező tanulóinkat,
 - ❖ A települési önkormányzatok felkérése esetén segítjük a nyári napközis megszervezését, lebonyolítását, valamint a különböző hagyományos táborok eredményességét (Somogyjádön és Mezőcsokonyában hagyományosan angol, nyelvi és képzőművészeti tábor)

TÁMOP pályázatunk keretében a következő önálló innovációink a személyes motívumok és képességek, valamint a közösségfejlesztés területét támogatják:

1. Somogyjád, székhelyintézmény: „Felsősök leszünk”¹¹ - átvezető program az alsóból a felső tagozatba

Célok: A program segítségével a tanulók felesleges szorongások nélkül, megfelelő motivációval várják az 5. osztályos tanév kezdetét, a szülők felkészülnek a váltásra, a pedagógusok, pedig időben megkezdhetik - s ezáltal valóban hatékonyra tehetik - a tanulók megismerését. A jó hangulatú, megszokottnál kötetlenebb formában történő tevékenységek eredményeként fejlődnek a tanulók szociális kompetenciái, pozitívan változik a tanuló-tanár viszony, nő a diákok tanulás iránti motivációja, és az integrációt segítő foglalkozások révén erősödik az osztályközösség.

A program folyamatterve:

- Leendő osztályfőnök, tanárok óralátogatása a 4. osztályban.
- Alsós tanítók és leendő osztályfőnök konzultációja.
- Szülői értekezlet a 4. szülők számára: iskolapszichológus előadása, leendő tanárok bemutatása.
- „Edzőtábor” programsorozata:
 - ❖ Közösségépítő foglalkozások
 - ❖ Kézműves-tevékenységek
 - ❖ Kirándulás, szalonnasütés,
 - ❖ Közös ének, tánc, sport
- Családlátogatás.

2. Somogyjád, székhelyintézmény: „Közösségépítő program”¹¹ a mindenkori leendő 7. osztályosoknak, az Osztopánból érkező tanulók beilleszkedésének segítésére

Célok: A tanulók iskolán kívüli, szabadabb körülmények között ismerjék meg önmagukat, egymást, leendő osztályfőnöküket, valamint mutassák meg magukat, alapvető képességeiket, készségeiket társaiknak és pedagógusaiknak. A program megalapozza a csoportfejlődés optimális folyamatát, és alapját képezi a szociális kompetenciák, a személyiség további fejlesztésének és fejlődésének.

¹¹ TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026

A program folyamatterve:

- A somogyjádi és az osztopáni 6.-os osztályfőnökök készítik osztályaik jellemzését
- A két hatodik osztályban szociometriai felmérést végzünk
- A szociometriai felmérés eredményének, valamint a volt osztályfőnökök véleményének összevetése
- „Közösségépítő tábor” – tevékenységek, tartalmak:
 - ❖ Ön- és társismeret, önjellemzés
 - ❖ Közösségépítő foglalkozások
 - ❖ Közösségépítő táncművészet
 - ❖ Szociális kompetencia-foglalkozás
 - ❖ Közös kirándulás
 - ❖ Játékos vetélkedők
 - ❖ Gitáros est szalonnasütéssel
 - ❖ Sportdélután
 - ❖ Túra

1.5 A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- osztályozó, különbözeti és javítóvizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása megbízás esetén
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete a reggeli órákban, az óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése, lebonyolítása,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi munkában,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való aktív közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek dekorációjának kialakítása, rendben tartása, állagmegóvás, vagyonvédelem,

- a hivatali titkok megőrzése,
- a hivatáshoz méltó magatartás tanúsítása, együttműködés a szülőkkel, munkatársakkal, egyéb partnerekkel.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- A hatékonyabb megismerés érdekében 1. és 5. osztályban illetve új tanuló esetén családlátogatáson is megfigyeli a tanulót, annak szociokulturális hátterét.
- Együttműködik az osztály DÖK képviselőivel, aktívan részt vesz a DÖK programjain.
- Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Mindent megtesz a tanulóközösség kialakulásáért.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok, szakemberek munkáját. Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Koordinálja az SNI, BTM és tehetséges tanulók esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak megvalósítását, figyelemmel kíséri az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alóli mentesítés megvalósításának gyakorlatát.
- Szükség szerint, a jogszabályban meghatározott módon kezdeményezi a tanuló szakértői vizsgálatát, véleményezése korrekt, szakmailag megalapozott.
- A szülőkkel rendszeres kapcsolatot tart a munkaterv szerint (szülői értekezlet, családlátogatás, fogadó óra).
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, ellenőrzők vezetésének figyelemmel kísérése, félévi és év végi statisztikai adatok, beszámolók készítése, bizonyítványok, törzskönyvek megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások ügyintézése.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatait.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az osztályában érintett mentorokkal, a problémákat jelzi a vezetés felé, szükség esetén együttműködik a családsegítő szolgálattal.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azokon való részvételre mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Rendszeresen hospitál osztályában.

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje, az esélyegyenlőség biztosítása

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő tanulók (SNI, BTM, HHH, tehetséges) szükségleteit kielégítsük, és, hogy tanulóink képességeiknek megfelelő középfokú iskolában folytathassák tanulmányaikat. Célunk, hogy fejlesztő tevékenységünk segítségével képességeik felső határát, legeredményesebb fejlődésüket ériék el.

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a számára megfelelő oktatásban részesüljön. A tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének alapvető feltétele

a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása, a tanulók tanulási nehézségeinek vagy éppen tehetségének feltárása, a problémák megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén.

1.6.1 A különleges bánásmódot igénylő tanulók fejlesztése

1.6.1.1 A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése

Intézményünk befogadó iskola, tagiskoláink az alapító okirat szerint vállalják a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását. A rehabilitációs, rehabilitációs célok átfogják az intézmény egész nevelési-oktatási rendszerét, kiemelt figyelmet fordítva a befogadó környezet kialakítására, az egyediséghez való környezeti alkalmazkodásra. Pedagógiai szemléletét a sokszínűség felismerésére, elismerésére törekvés, a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó, az együttnevelést, a tehetséggondozást szolgáló tanulásszervezési módok alkalmazása jellemzi.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének tervezésénél a pedagógusok figyelembe veszik a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvét. A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók sérülés-specifikus egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével.

Az adaptációs folyamatban a pedagógusok - a fogyatékoság típusának megfelelően – csökkentik a tananyagot, átütemezik a feldolgozást, speciális módszereket, technikák alkalmaznak, speciális technikai eszközöket használnak, a tanuló számára előnyös ismeretszerezési módszer preferálnak, az Irányelvekkel összhangban.

Adaptációs tevékenység

- mozgássérült tanulók esetén:

- akadálymentes, valamennyi tanuló számára egészséges környezeti feltételeket nyújtó fizikai környezet,
- személyre szabott (segéd) eszközök és egyéb, az oktatáshoz szükséges speciális eszközök,
- befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó, a tágabb környezetre is hatással bíró személyi környezet,
- szükség szerint, indokolt esetben személyi segítő megléte,
- a tananyag tartalmának módosítása, csökkentése az értékelés alóli mentesítés abban az esetben, ha az általános követelményeknek való megfelelés semmilyen módszertani, technikai segítségnyújtással, környezeti adaptációval nem érhető el,
- iskolai fejlesztés szakaszolása megegyezik a NAT képzési szakaszaival.

- látássérült tanuló esetén:

- akadálymentes, valamennyi tanuló számára egészséges környezeti feltételeket nyújtó fizikai környezet,
- személyre szabott (segéd) eszközök és egyéb, az oktatáshoz szükséges speciális eszközök,
- speciális módszerek a látás hiánya vagy csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzési folyamatához: a bőr- és mozgásérzékelés együttese, a hallási – beállítódás, a meglévő látás használatának tanítása, szükség szerint Braille-írás-olvasás,
- az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással, egyes műveltségi tartalmak, fejlesztendő képességek, azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama a tanulók fejlődésének függvénye,

- az első évfolyam tananyagának elsajátítása két év alatt is lehetséges, ha a Braille-írás-olvasás előkészítése, a matematikai fogalmak kialakítása, eszköz- és jelrendszerének elsajátítása, a környezet vizuális és tapintásos megismertetése miatt indokolt.

- hallássérült tanuló esetén:

- a pedagógus figyelembe veszi a hallássérülés következményeként kialakult kommunikációs nehézségeket, a szókincs esetleges elmaradását, a szóbeli, írásbeli kifejezőképesség fejlettségi szintjét, a grammatikai hibákat és kiejtési problémákat
- speciális eszközök biztosítása,
- a NAT fejlesztési feladatai az irányadóak, a fejlődési út és mód a tanulók egyéni fejlődésének függvénye, a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez történik a differenciálás, redukálás, az ismert tananyag helyettesítése.

- tanulásban akadályozott tanulók esetén:

- a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, időigénye, mennyisége, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul,
- az ismeretszerzés, a feldolgozás és alkalmazás során fontos a vezetés, folyamatos segítség, irányítás,
- cselekvésbe ágyazott ismeretszerzés, képi rávezetés,
- a feldolgozás és fejlesztés idejének növelése, lassúbb tempó biztosítása.

- beszéd fogyatékos tanuló esetén:

- a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet,
- a tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással, indokolt esetben a bevezető szakasz, az első évfolyam tananyagának két tanévre eloszlik.

- pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetén:

- a tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől, (indokolt esetben az első évfolyam két tanévi időtartamra széthúzható)
- speciális tanulásszervezési módok, eljárások, értékelés, eszközhasználat,
- az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés.

A sajátos eltérések a helyi tantervben és az egyéni fejlesztési tervekben rögzítettek.

1.6.1.2 A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdők segítése

Célunk, hogy a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulóink képességeiknek megfelelő középfokú iskolában folytathassák tanulmányaikat. A nehézségeket legyőzve saját képességeik felső határát, legeredményesebb fejlődésüket érik el.

Feladataink:

- A tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása.
- A tanuló szociokulturális hátterének megismerése.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek felismerése, a tanuló szakértői bizottsági vizsgálatának kezdeményezése.
- A kapott szakértői vélemény figyelembevételével történő fejlesztés biztosítása.
- A tanuló képességeihez, személyiségéhez aktuális állapotához leginkább illeszkedő

- pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az állandó és rendszerszerű felzárkóztatás, fejlesztő foglalkozás, pszichológiai terápia biztosítása

Megvalósítás:

Tanítványaink beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségei több forrásból fakadhatnak, melyek közül a legjelentősebbek a következők:

- A közvetlen környezet közösségeiből, a családokból hozott szociokulturális hátrány.
- Az otthonházakban nevelkedő gyermekek esetében a családi környezet hiánya.
- A gyermekek pszichés problémái.
- A gyermekek mentális retardációja, illetve részképesség zavara, amelyek sorozatos kudarcokhoz, motiválatlansághoz vezethetnek.

Ezen okok figyelembe vételével szervezzük hátránykompenzáló tevékenységünket:

- A családból, a lakóhelyi mikrokörnyezetből hozott szociokulturális hátrányok enyhítését segíti a gyermekek környezetének pontos ismerete. Ennek érdekében dolgoztuk ki az óvoda-iskola átmenet programját, melynek keretében a tanítók folyamatos munkakapcsolatban állnak leendő tanítványaik óvónőivel. Már az 1. osztályba lépés előtt családlátogatásokat szerveznek. Így reális képet kapnak a gyermekek életkörülményeiről, értékrendjéről, a családi kapcsolatrendszeréről. Szükség esetén a szülőknek nevelési tanácsokat adhatnak, kérhetik a családsegítő segítségét. A pedagógusok a későbbiekben rendszeresen szülői értekezletet, fogadó órákat tartanak, de újabb családlátogatást is kezdeményezhetnek.
- A gyermekek pszichés problémáinak, betegségeinek feltárásában pszichológus segítségét kérhetik a szülők, illetve a nevelők. A kezelés iskolánkban heti egy alkalommal, főként csoportfoglalkozások keretében valósul meg. Ha a tanulók érdeke úgy kívánja, lehetőség van egyéni terápiára, illetve a szülők bevonására is. Pszichológusunk rendszeres továbbképzéseket tart a tantestület számára, ahol a pedagógusok segítséget kapnak a pszichés problémák felismeréséhez, a beilleszkedési, magatartási nehézségek kezeléséhez.
- A mentálisan retardált, illetve részképesség zavarral küzdő tanulók szűrése, fejlesztése már az óvodában elkezdődik. A későbbiekben fejlesztő foglalkozásokkal, különböző képességfejlesztő terápiákkal, korszerű tanítási módszerekkel, differenciált órászervezéssel segítjük a gyermekek ismeretsajátítását. Így biztosítjuk motiváltságukat, ezáltal az iskolai kudarcok megelőzését.
- Pályaválasztást segítő és mentortanárt alkalmazunk.
- Folyamatos a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók egyéni és csoportos fejlesztése, mely szükség szerint külső segítő szakember bevonásával történik.
- A tanuló státuszának felállítása megfigyeléssel.
- Egyéni fejlesztési terv összeállítása az érintett pedagógusok bevonásával, közép, vagy rövid távú tervezéssel, koncentráltan a fejlesztési területekre.
- Egyéni fejlesztési tervre épülő fejlesztő illetve pszichológiai foglalkozások biztosítása.
- Tanórai differenciálás a tanulók fejlesztése érdekében, a differenciálást szolgáló újszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazása:

❖ Differenciált rétegmunka

- ❖ Kooperatív tanulásszervezés
 - ❖ Projektpedagógia
 - ❖ Drámapedagógia
 - ❖ Kommunikációs gyakorlatok
 - ❖ Cselekvő magatartás és tevékenység
 - ❖ Vita
- Egyéni képességekhez igazodó tanulásszervezési eljárások alkalmazása.
 - Különleges segítségnyújtás.
 - Differenciált házi feladat.
 - Nívócsoportos oktatás.
 - Szükség esetén egyéni haladási ütem szerinti oktatás-nevelés.
 - Határozott idejű mentesítés biztosítása bizonyos tantárgyak, vagy tantárgyrészek értékelése, osztályozása alól.
 - Az iskolaotthonos nevelés-oktatás, illetve a napközi otthonos ellátás biztosítása.
 - Külön egyéni foglalkozások, korrepetálások.
 - Egyéni elbírálás szerint a szóbeli vagy éppen az írásbeli számonkérés előnyben részesítése.
 - Speciális taneszközök, fejlesztő eszközök biztosítása.
 - Rendszeres tájékoztatás a tanuló és a szülő részére a fejlődés minőségéről.
 - Az iskola eszközeinek (könyvtár, internet stb.) egyéni használata.
 - A tanulók tevékenységére, interaktivitására lehetőséget adó tanítási stratégiák, módszerek megismerése, alkalmazása.
 - DIFER vizsgálatok elvégzése, az eredményeknek megfelelő fejlesztés, szüksége esetén vizsgálat kezdeményezése.
 - Szociokulturális hátrányok enyhítése.
 - Megfelelő kapcsolat kialakítása a szülői házzal (családlátogatás, fogadó óra, szülői értekezlet).
 - Egyéni segítségnyújtás a továbbtanulásra történő felkészülésben.
 - Az integrációs és képesség kibontakoztató program részeként kiemelten foglalkozunk a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal.
 - Pályaválasztást segítő és mentortanár alkalmazása.
 - A javítóvizsgára utalt tanulókat szükség szerinti felkészítése.
 - Pszichológus által tartott továbbképzés a pedagógusok számára a problémák kezelése érdekében.

1.6.1.3 A kiemelten tehetséges tanulók fejlesztése

Célunk, hogy az iskolánkból kilépő tehetséges tanulók alkotóképes tudással rendelkezzenek, legyenek képesek önálló kutatómunkára, alkotásra.

Feladataink:

- Hatékony tanuló-megismerés, a tehetség felismerése
- A tanuló szociokulturális hátterének megismerése
- Tehetséggondozás

Megvalósítás:

- egyéni képességekhez igazodó tanulásszervezés, a tanórai differenciálás keretében a tehetségek felismerése, beazonosítása és képességeik továbbfejlesztése,
- tanórai önálló munka, kiselőadás tartása,

- egyéni képességekhez igazodó tanulásszervezési eljárások alkalmazása,
- otthoni többletfeladatok adása,
- nívócsoportos oktatás,
- megfelelő órakeretben tehetséggondozó foglalkozásokat biztosítunk különösen a házi, kistérségi, városkörnyéki és megyei tanulmányi versenyekre történő felkészítés céljából
- egyéni konzultációk biztosítása,
- iskolai sportkör, különböző szaktárgyi iskolai, iskolán kívüli, levelezős versenyekre történő felkészítés, azokon való részvétel
- szakkörök, művészeti körök, szereplések, bemutatkozási lehetőségek,
- iskolai könyvtár, számítástechnika terem, iskolai stúdió használata,
- színház, múzeum, mozi látogatás, tanulmányi kirándulás szervezése (különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóakra),
- középiskolai továbbtanulás segítése, felvételi felkészítés csoportban és egyénileg,
- mentorálás,
- kutatások, előadások, publikálások, mestermunka készítése,
- a művészeti képzésben való részvétel biztosítása.

A tehetséggondozás, komplex személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés érdekében a következő versenyeket szervezzük intézményünk és a járás iskolái számára: Természettudományok Doktora – Somogyjád; Vers- és prózamondó verseny – Mernye; Angol szépkiejtési verseny – Mezőcsokonya;

A hagyományosan meghirdetett felmenő rendszerű tanulmányi versenyek mellett különösen a kaposvári tankerület által támogatott és jóváhagyott, járási iskolák által szervezett versenyeken kívánunk részt venni tanulóinkkal.

Művészeti iskolás növendékeinkkel is rendszeresen részt veszünk a hivatalos versenyek mellett a járási és megyei felmenő rendszerű versenyeken.

1.6.2 A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását segítő program

Célunk a hátrányos szociokulturális környezetből érkező tanulók felzárkóztatása, az eltérő előzményekből, körülményekből és egyéni sajátosságokból eredő különbözőségek kiegyenlítésére való törekvés. Az alulreprezentált, az átlagosnál szegényebb családi környezet miatt keletkezett szociális, kulturális és nyelvi hátrányok kompenzálása. A fejlesztés tervezése tanórai keretek között és felzárkóztató foglalkozások keretében, továbbá egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység speciális pedagógiai segítségnyújtással.

Feladataink:

- A tanuló szociokulturális háttérének megismerése, a problémák okának feltárása.
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók fokozott mentorálása, az IPR program hatékony megvalósításának segítése.
- A szülők életvezetési gondjainak segítése.
- Tanulási, továbbtanulási esélyek növelése.
- A felzárkózás, az esélyegyenlőség biztosítása.

Megvalósítás:

- A tanítási órákon differenciált, az egyéni haladási ütemnek megfelelő tanulás-tanítás.
- Az önálló munkavégzés és ismeretszerzés képességének fejlesztése.
- A lemaradás mértékétől függő, egyénre szabott felzárkóztatási program alapján végzett fejlesztés.
- Az anyanyelvi és beszédképességek állandó fejlesztése, szinten tartása.
- Az iskolai könyvtár, számítástechnika terem használata.
- Az osztályfőnökök családlátogatása, szoros kapcsolat kiépítése a családdal, együttműködés az ifjúságvédelmi felelőssel, a gyermekjóléti szolgálattal.
- Napközi otthonos ellátás, étkezés biztosítása.
- Középszkolai továbbtanulás segítése, felvételi felkészítés csoportban és egyénileg.
- Szakköri foglalkozások biztosítása.
- Egyéni és kiscsoportos felzárkóztató foglalkozások, egyéni konzultáció biztosítása.
- Színház, múzeum, mozi látogatás, tanulmányi kirándulás szervezése.
- Házi és magasabb szintű tanulmányi, kulturális és sportversenyekre való felkészítés, tehetséggondozás.
- Egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése.
- Dropprevenció, drog- és bűnmegelőzési programok szervezése meghívott szakemberek segítségével.
- Pedagógiai asszisztens alkalmazása.
- Az Útravaló ösztöndíj pályázaton való részvétel.
- Tanulói ösztöndíj pályázatokon való részvétel.
- Felkészítés az Arany János Tehetséggondozó Programban való részvételre.
- A szülők nevelési, életvezetési gondjainak segítése, kedvezmények (étkezés, tankönyv, stb.) biztosítása.
- A kooperatív technikák változatos alkalmazása elősegíti az együttműködés, az empátia kialakítását, mélyítését.
- Civil életben való sikeres részvételre való felkészítés céljából változatos gyakorlatok, feladattípusok megjelenítése a tanórai és tanórán kívüli munkában.
- Az argumentációs készség fejlesztése.
- Kommunikációs és vitakultúra fejlesztése.
- Környezeti nevelés erősítéséhez a szociális kompetenciák fejlesztése, valamint az életpálya programcsomagok alkalmazása.
- Az integrációs programban való részvétel

Az IPR a személyiségfejlesztés, a közösségfejlesztés segítségével járul hozzá a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséhez, a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatásához, a szociális hátrányok enyhítéséhez, a tanulási, továbbtanulási esélyének növeléséhez. A program során az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű, fejlettségű gyermekeket együtt fejlesztjük annak érdekében, hogy a társadalmi párbeszéd, mobilitás valóságos keretet kapjon a nevelés-oktatás rendszerén belül.

- Segítségnyújtás a problémák megoldásában.
- Szükség esetén a problémák jelzése a megfelelő szakemberek felé.
- Az osztályfőnökök a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátása, a problémák megelőzése, a feltárása, megszüntetése érdekében:
 - ❖ szoros, napi kapcsolatot alakítanak ki a szülőkkel, a szülői házzal,
 - ❖ hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókról naprakész nyilvántartást vezetnek,

- ❖ a tanulókat és a szülőket tájékoztatják azokról a lehetőségekről, amelyek segíthetik a problémáik megoldását,
- ❖ személyes tanácsadást nyújtanak,
- ❖ családlátogatást végeznek a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
- ❖ veszélyeztető okok esetén a vezetésen keresztül értesítik a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatot,
- ❖ feltárják az igazolatlan mulasztások okait, azok megelőzésére törekszenek, ill. szükség esetén megteszik a megfelelő intézkedéseket.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetése érdekében a vezetés folyamatos kapcsolatot tart és együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivattal,
- önkormányzat gyámügyi előadójával,
- iskola- ill. gyermekorvossal, védőnővel,
- rendőrséggel (megelőző jelleggel),
- egyéb segítő szervezetekkel (pl. egyházak, alapítványok, szülői munkaközösség).

Amennyiben az iskolai eszközök már nem elégségesek, a veszélyeztetettség megszüntetéséhez, az iskola vezetése a gyermekjóléti és családsegítő szolgálathoz fordul.

TÁMOP pályázatunk keretében bevezetett önálló innovációnk elsősorban a szociális hátrányok enyhítését, továbbá a személyiség- és közösségfejlesztés területét támogatja:

"Hozzuk közelebb a kultúrát"¹² - Művészettel nevelés a hátrányok csökkentéséért, többféle bejárési útvonal lehetőségével

Célok: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése, a való élet és önmaguk megismerésén keresztül pályaválasztásuk, a felnőtt lét szerepeire való felkészülésük segítése. A közös élmények megélése, a művészetek, a tudatos szervezés segítségével a közösségi nevelést támogatjuk. Programunkkal - zenei-irodalmi-vizuális élmény nyújtása mellett - önkifejezésre, alkotásra kívánunk lehetőséget adni. Igényt ébresztünk, hogy a gyermek más szemmel lássa a világot, tudatosan alakítsa környezetét, hasznosan töltsse el szabadidejét. A gyermekek aktív közreműködőként, alkotóként élhetnek a művészetek adta lehetőségekkel.

Tevékenységek, tartalmak:

- színpadtechnika megismerése,
- egy választott darab, mesejáték vagy bábjáték feldolgozása, előadása a színházi szakemberekkel történő beszélgetés alapján, díszlet, bábkészítés,
- egy iskolai ünnepség megszervezése, lebonyolítása,
- hangszerbemutató, előadók meghívása, közös zenélés, daltanulás,
- látogatás a somogyjádi katolikus és református templomban, a holland elektromos orgona megtekintése, a harangjáték,
- hangszerkészítés természetes anyagokból,
- virtuális hangverseny-látogatás, egy zenei koncert meghallgatása,
- Illyés-emléktábla Somogyjádon, versírás, meseírás,
- a helytörténeti kiállítás vagy a várdai Szász Endre kiállítás megtekintése,

¹² TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026

- virtuális kiállítás megtekintése,
- gyűjtőmunka, kiállítás-rendezés,
- egy tánckoreográfia, mazsorett koreográfia összeállítása,
- táncház, viselet-bemutató, népi játékok tanulása,
- ismerkedés népi mesterségekkel,
- képregény, karikatúra, illusztráció, fotó, film készítése,
- egy színházi vagy táncszínházi előadás megtekintése vagy mozilátogatás.

1.7 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai

A diákönkormányzat

A tanulók, a tanulóközösségek érdekeinek képviselőit tagintézményenként a diákönkormányzat látja el. A diákönkormányzat jogosítványait a diákönkormányzat vezetősége, illetve annak választott tisztségviselői érvényesítik.

A diákönkormányzat a magasabb jogszabályokba megfogalmazott jogkörökkel rendelkezik.

A diákönkormányzat szervezetét és tevékenységét saját Szervezeti és működési szabályzata szerint alakítja.

A diákönkormányzat munkáját segítő nevelőket a diákönkormányzat vezetőségének javaslata alapján - a nevelőtestület egyetértésével - az igazgatók, a tagiskola-vezetők bízzák meg.

Évente legalább egy alkalommal össze kell hívni a diákközgyűlést, melyen az intézmény főigazgatójának vagy megbízottjának a tanulókat tájékoztatnia kell az intézményi élet egészéről, az intézményi munkaterről. A diákközgyűlés összehívását a diákönkormányzat vezetője kezdeményezi. A diákközgyűlés összehívásáért az igazgató, a tagiskola vezetője felelős.

Az intézmény biztosítja a diákönkormányzat működéséhez szükséges feltételeket.

- a működés feltételeként:
 - ❖ a diákönkormányzat működéséhez szükséges helyiséget, amelyet 3 nappal az igénybevételt megelőzően köteles kérni
 - ❖ a diákönkormányzat működéséhez szükséges berendezési tárgyakat: iskolarádió, magnó, videó, projektor, számítógép, fénymásoló stb.
- a működés anyagi támogatásaként:
 - ❖ a diákönkormányzat az intézmény által a számára kijelölt helyiséget és berendezést a működése erejéig térítés nélkül használhatja
 - ❖ a diákönkormányzat kérésre, az intézményvezető beleegyezésével jogosult térítés nélkül használni az intézmény egyéb helyiségeit is (pl. közgyűlés, egyéb rendezvény stb.)

A diákönkormányzati szerv, a diákképviselő, valamint az iskolai vezetők közötti kapcsolattartás formái:

- személyes megbeszélés
- tárgyalás, értekezlet, gyűlés, diákközgyűlés
- írásos tájékoztatók, dokumentumok átadása

A kapcsolattartás rendje:

Az intézményvezetés a kapcsolattartás során:

- átadja a diákönkormányzati szervnek, illetve képviselőjének a diákönkormányzat véleményezési, egyetértési, illetve javaslattételi joga gyakorlásához szükséges dokumentumokat,
- a dokumentumok értelmezéséhez szükséges tájékoztatást, felvilágosítást kérésre biztosítja,
- megjelenik a diákközgyűlésen, válaszol az intézmény működésével kapcsolatban feltett kérdésekre,
- a diákönkormányzat javaslatait, véleményét figyelembe veszi az intézmény működtetése, illetve a tanulókkal kapcsolatos döntések során.

A diákönkormányzat, illetve diákképviselők a kapcsolattartás során:

- gondoskodnak a véleményezési, egyetértési, illetve javaslattételi jog gyakorlása miatt átvett dokumentumok áttekintéséről, és az érintett jog gyakorlásáról,
- aktívan részt vesznek azokon a fórumokon, melyekre megjelenni jogosultak, illetve ahová meghívták, s az intézmény működésével, illetve a tanulókkal kapcsolatos kérdéseket érint,
- gondoskodnak az intézményvezetők megfelelő tájékoztatásáról (írásbeli meghívó) a diákönkormányzat gyűléseire, illetve egyéb programjairól.

Célunk, hogy tanulóink aktívan vegyenek részt az iskolai életben, életkoruknak megfelelő mértékben és módon legyenek tájékozottak saját iskolai tevékenységük céljairól, tartalmáról, eredményeiről, ezért

- a tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják,
- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésein, és a diákönkormányzat faliújságján keresztül tájékoztatást nyújt,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tartanak kapcsolatot a tanulókkal,
- a tanulót és a szülőket a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselők, tisztségviselők útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

1.8 A szülők, a pedagógus és az intézmény partnereinek kapcsolattartása

Célunk, hogy a tanulók iránt érzett közös nevelési felelősség, a kölcsönös bizalom alapján szülő és pedagógus koordináltan, aktívan együttműködjön a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének érdekében.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselők, tisztségviselők útján közölhetik az iskola nevelőtestületével, igazgatójával, nevelőtestületével.

Feladataink:

- A szülők folyamatos, tervezett tájékoztatása az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról.
 - ❖ SZM gyűlés

- ❖ szülői értekezletek
- ❖ honlap
- ❖ kiadványok
- ❖ tájékoztató füzet
- A szülők folyamatos, rendszeres tájékoztatása a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról.
 - ❖ tájékoztató füzet
 - ❖ a szülő vagy a pedagógus által kezdeményezett egyéni megbeszélések
 - ❖ családlátogatás
 - ❖ nyílt tanítási napok
 - ❖ Az IPR-ben részt vevő tanulók 3 havonkénti értékelése

Megvalósítás:

- az óvoda-iskola átmenet programjának elemei – a szülői partnerség kialakítása érdekében
 - ❖ Szülői értekezlet az óvodában
 - ❖ „Iskolába csalogató” programok
 - ❖ Családlátogatás
- félévente iskolai szülői munkaközösségi választmányi ülés
- szükség szerint iskolai szintű szülői értekezlet
- évente minimum két osztály szülői értekezlet
- 1. és 5. osztályban illetve új tanuló esetén az osztályfőnök családlátogatása
- folyamatos tájékoztatás a honlapon
- a szaktanárok, osztályfőnökök az 1.5 pont alatt, a szülők tájékoztatásáról megfogalmazott feladataikat folyamatosan, rendszeresen ellátják
- átvezető program az alsó-felső tagozat között:
 - ❖ Önálló innovációink a szülői partnerség kialakítása, fenntartása, a személyiség- és közösségfejlesztés érdekében: „Felsősök leszünk!”⁷
- Közös programok szervezése
 - ❖ Jó gyakorlat átvétele a szülői partnerség kialakítása, fenntartása érdekében: „Együtt lenni jó – családi napok”⁷

Egyéb partnerek

Az intézmény rendszeres kapcsolatot tart:

- a fenntartóval
- a járási oktatási intézményekkel
- Intézményi Tanáccsal
- a gyermekjóléti szolgálattal
- az egészségügyi szolgáltatóval
- egyéb civil szervezetekkel, közösségekkel:
- az intézménnyel jogviszonyban állók hozzátartozóival
- a települési önkormányzatokkal, CKÖ-vel

A fenntartóval való kapcsolattartás formái:

- szóbeli tájékoztatás, adatszolgáltatás
- írásbeli beszámoló, adatszolgáltatás
- egyeztető tárgyalásokon, értekezleten, gyűléseken, konferenciákon való részvétel
- a fenntartó által kiadott utasítások, rendelkezések maradéktalan végrehajtása

- speciális információszolgáltatás az KLIK pénzügyi-gazdálkodási, személyzeti tevékenységéhez kapcsolódóan intézményünk, mint a KLIK szervezeti egysége tekintetében..

Más oktatási intézményekkel való kapcsolattartás:

Az intézmény a DDOP projekt kapcsán rendszeres kapcsolatot tart a Bodrogi Általános és Művészeti Iskolával, de más oktatási intézményekkel is kapcsolatot alakíthat ki.

A kapcsolatok-együtműködések lehetnek: szakmai, kulturális, sport és egyéb jellegűek.

A kapcsolatok formái: áttanítás, pályázati együttműködés, továbbképzéseken, rendezvényeken, versenyeken, versenyeken történő részvétel.

A gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolattartás:

Az intézmény kapcsolatot tart a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Az intézmény segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni.

Az intézmény a gyermekjóléti szolgálattal közvetlen kapcsolatot tart fenn az igazgatók, az intézményegység-, tagintézmény-vezetők, igazgató-helyettesek révén.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- A gyermekjóléti szolgálat értesítése – ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja.
- Esetmegbeszélés – az intézmény vezetője által megbízott részvételével a szolgálat felkérésére.
- A gyermekjóléti szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget.
- Előadásokon, rendezvényeken való részvétel az intézmény kérésére.

Az egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartás:

Az intézmény a tanulók mindennapos, rendszeres egészségügyi felügyeletét egészségügyi szolgáltató bevonásával oldja meg. A tanulók intézményen belüli egészségügyi ellátása az iskolaorvos és a védőnő együttes szolgáltatásából áll.

Az egészségügyi szolgáltatóval az intézménynek folyamatos kapcsolata van. A tanulók rendszeres egészségügyi felügyelete és ellátása érdekében az intézmény fenntartója megállapodást köt a háziorvosokkal, valamint a fogorvosokkal.

Az iskolaorvos szorgalmi időben ellátja a beteg vagy sérült diákokat, a tanulók egészségügyi állapotának ellenőrzését, szűrését az alábbi területeken:

- fogászat: évente 2 alkalommal
- belgyógyászati vizsgálat: évente 1 alkalommal
- szemészet: évente 1 alkalommal
- ortopédiai vizsgálat évente 1 alkalommal
- a tanulók fizikai állapotának mérése évente 1 alkalommal
- a továbbtanulás, pályaválasztás előtt álló tanulók általános orvosi vizsgálata
- a tanulóknak a körzeti védőnő által végzett higiéniai - tisztasági szűrővizsgálata évente 2 alkalommal

A szűrővizsgálatok idejére az iskola nevelői felügyeletet biztosít.

Ha egy tanuló betegségre gyanús vagy beteg, a következő módon kell eljárni:

- beteg, lázas tanulót az intézmény az egészségügyi szabályok betartása miatt nem fogad,

- a napközben megbetegedett tanuló esetén gondoskodni kell a szülők mielőbbi értesítéséről, a beteg tanuló mielőbbi hazaviteléről.

Az intézmény egyéb közösségekkel való kapcsolattartása:

Az intézmény egyéb közösségekkel való kapcsolattartására a közösségi szervező, kulturális és sport tevékenység jellemző. Összetartó szerepe jelentős. Ezért az intézmény kapcsolatot tart:

- a helyi társadalmi- és sportszervezetekkel
- a helyi civil szervezetekkel

A külső kapcsolattartás a hagyományos rendezvényekben, az IPR program támogatásában, illetve más jellegű programokban jelenik meg.

1.9 A magasabb évfolyamba lépés feltételei, a tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a helyi tantervünkben megfogalmazott tanulmányi követelményeket teljesítette.

A fejlesztés várt eredményeinek teljesülését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A második-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az elégséges év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

1. Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon tanév végén – legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban a rendeletben foglaltak szerint javítóvizsgát tehet.
2. A második-nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:
 - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
 - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
 - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott;
 - hiányzása egy adott tantárgyból a tanítási órák 30 %-át meghaladja;
 - magántanuló volt.

Az osztályozó vizsga tantárgyai 2-3-4. évfolyamon: magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret, idegen nyelv, az 5-8. évfolyamon: magyar nyelv és irodalom, matematika, természetismeret, idegen nyelv, történelem, földrajz, biológia, kémia és fizika.

3. A tanuló különbözeti vizsgát tehet az NKt-ben és a Rendeletben foglaltak szerint.

1.10 A felvétel és az átvétel szabályai

1. Iskolánk a beiskolázási körzetéből – melyet a fenntartó határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse, illetve az óvodai szakvélemény alapján szülői kérésre, vagy/és a Nevelési Tanácsadó szakvéleménye alapján a gyermek megkezdheti tanulmányait az 1. évfolyamon.
3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
 - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, lakcímkártyáját, TAJ és adókártyáját
 - a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt
 - a nevelési tanácsadó szakvéleményét (ha van ilyen)
 - a szakértői bizottság véleményét (ha van ilyen)

4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - a tanuló anyakönyvi kivonatát, lakcímkártyáját,
 - az elvégzett évfolyamok számát tanúsító bizonyítványt;
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
5. A második-nyolcadik évfolyamra jelentkező tanulóknak egyéni segítségnyújtás mellett és a szülővel történő megállapodás szerint türelmi időt biztosítunk azokból a tantárgyakból, vagy tantárgyrészekből, amelyeket az előző iskolában nem tanultak. A türelmi idő leteltével az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított különbözeti vizsgát kell tennie olyan idegen nyelvből, amelyet előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból a különbözeti vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.
6. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a rendeletben foglaltaknak, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

2. Az intézmény helyi tanterve

2.1 A választott kerettanterv megnevezése:

- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára
- Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára
 - ❖ Fizika és kémia tantárgyakból B változat
 - ❖

Intézményünkben az új kerettanterv szerinti nevelés-oktatás az alábbi ütemben felmenő rendszerben kerül bevezetésre:

- **H2007** = a 2007-ban felülvizsgált és módosított NAT alapján, valamint az Oktatási Minisztérium által 2004-ben kiadott, és 2007-ben módosított kerettanterv alapján elkészített, 2007. szeptemberétől érvényes helyi tanterv
- **H2012** = Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára, illetve Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára adaptációja, mely 2013. szeptemberétől érvényes

TANÉV	ÉVFOLYAM							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2013-2014	H2012	H2007	H2007	H2007	HK2012	HK2007	HK2007	HK2007
2014-2015	H2012	H2012	H2007	H2007	H2012	HK2012	HK2007	HK2007
2015-2016	H2012	H2012	H2012	H2007	H2012	H2012	HK2012	HK2007
2016-2017	H2012	H2012	H2012	H2012	H2012	H2012	H2012	HK2012

2.2 Óratervek a 2012. évi kerettantervhez

A somogyjádi székhelyintézmény, a mernyei, osztopáni és jutai tagiskolák valamint a mernyei tagiskola magyaratádi és somogygeszti telephelyek tanulói az egyes évfolyamokon az alábbi tantárgyakat, az alábbi heti óraszámokban tanulják:

Óraterv 1-4. évfolyam

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+2	6+1
Idegen nyelv	0	0	0	2
Matematika	4+1	4+1	4+0,5	4+0,5
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1+0,5	1+0,5
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Informatika	0	0	0	0+1
Szabadon tervezhető óra	2	2	3	3
Rendelkezésre álló óra	25	25	25	27

5-8. évfolyam

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4+0,5	3+1	4+0,5
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4+0,5	3+1	3+1	3+1
Történelem	2	2+0,5	2	2
Erkölcstan	1	1	1	1
Természetismeret	2	2	0	0
Biológia-egészségtan	0	0	1,5	1,5
Fizika	0	0	1,5	1,5
Kémia	0	0	1,5	1,5
Földrajz	0	0	1,5	1,5
Ének	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1+0,5	1
Hon- és népismeret	1	0	0	0
Informatika	0+1,5	1+1	1+0,5	1+0,5
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	0+1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető óra	2	3	3	3
Rendelkezésre álló óra	28	28	31	31

Iskoláinkban a szabadon tervezhető órakeret felhasználása az alábbiak szerint történik:

Szabadon tervezhető órakeret: 1-4. évfolyam				
Tantárgyak	1.évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	1	1	2	1
Matematika	1	1	0,5	0,5
Környezetismeret			0,5	0,5
Informatika				1
Szabadon tervezhető órakeret összesen	2	2	3	3

Szabadon tervezhető órakeret: 5-8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom		0,5	1	0,5
Matematika	0,5	1	1	1
Történelem		0,5		
Vizuális kultúra			0,5	
Informatika	1,5	1	0,5	0,5
Technika, életvitel és gyakorlat				1
Szabadon tervezhető órakeret összesen	2	3	3	3

A mezőcsokonyai tagiskola jelenleg minden évfolyamán kéttannyelvű angol oktatást folytat. A 2013/14. tanévtől 1. és 5. évfolyamon, felmenő rendszerben a kéttannyelvű oktatást felváltja az emelt óraszámú angol nyelvi oktatás. Ennek következtében a tagiskola óraterve az alábbiak szerint alakul:

1-4. évfolyam

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6+1	6+1
Idegen nyelv	0+2	0+2	0+2	2+2
Matematika	4	4	4	4
Érkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Informatika	0	0	0	0
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló időkeret	23+2	23+2	22+3	24+3

5-8. évfolyam

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3 + 0,5	4
Idegen nyelv	3 + 2	3 + 2	3 + 2	3 + 2
Matematika	4	3 + 1	3 + 0,5	3 + 1
Történelem	2	2	2	2
Erkölcstan	1	1	1	1
Természetismeret	2	2	0	0
Biológia-egészségtan	0	0	1,5	1,5
Fizika	0	0	1,5	1,5
Kémia	0	0	1,5	1,5
Földrajz	0	0	1,5	1,5
Ének	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Hon- és népismeret	1	0	0	0
Informatika	0	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	0
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló időkeret	28	28	31	31

A mezőcsokonyai tagiskolában a szabadon tervezhető órakeret felhasználása az alábbiak szerint történik:

Szabadon tervezhető órakeret: 1-4. évfolyam				
Tantárgyak	1.évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom			1	1
Idegen nyelv	2	2	2	2
Szabadon tervezhető órakeret összesen	2	2	3	3

Szabadon tervezhető órakeret: 5-8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom			0,5	
Matematika		1	0,5	0,5
Idegen nyelv	2	2	2	2,5
Szabadon tervezhető órakeret összesen	2	3	3	3

A tantárgyankénti és évfolyamonkénti tananyagot, a témakörökre fordítandó órák számát, az évfolyamok végén előírt továbbhaladási követelményeket a melléklet (a kerettanterv helyi átdolgozása) tartalmazza.

- A tantárgyakon belüli 10% szabad időkeret felhasználásához iskolánk nem ír elő további tananyagot, hanem az egyes tematikai egységek között osztja el a gyakorlást, elmélyítést céljára.
- Az évfolyamonként rendelkezésre álló szabadon tervezhető órakeretet a táblázatban foglaltak szerint elosztottuk a kötelező tantárgyak között.
- A választható ismeretek, fejlesztési követelmények egyes elemei esetében a döntést (pl. választható művek felsorolása az irodalomban pl. kortárs irodalom) a szaktanár kompetenciájába soroljuk.

2.3. Kompetencia alapú oktatás

Intézményünk 2 tagiskolájában, a HEFOP.3.1.3-05/1 pályázat keretében a kompetenciaalapú oktatás bizonyos kompetencia területeken, adott tanulócsoportokban történő megvalósítása a fenntartási időszakban van.

1. Illyés Gyula Általános Iskola Mezőcsokonyai Tagiskolája

- A HEFOP.3.1.3-05/1-2005-10-0382/1.0 azonosítószámú pályázatunk keretében a 2006/07-es tanévben 4 kompetencia területen, 2 tanulócsoportban vezették be a kompetencia alapú oktatást, melynek fenntartásáról a pályázati kiírásnak megfelelően gondoskodtak. A fenntartási kötelezettség jelenleg is fennáll, az éves munkatervben foglaltak szerint valósul meg.

2. Illyés Gyula Általános Iskola Osztopáni Tagiskolája

- A HEFOP.3.1.3-05/1-2005-10-0089/1.0 azonosítószámú pályázatunk keretében a 2006/07-es tanévben 5 kompetencia területen, 5 tanulócsoportban vezették be a kompetencia alapú oktatást. A fenntartási kötelezettség jelenleg is fennáll, az éves munkatervben foglaltak szerint valósul meg.

Intézményünk 3 tagiskolájában a TÁMOP-3.1.4-08/2 pályázat keretében, a 2009/10-es tanévben megtörtént a kompetencia alapú nevelés-oktatás implementációja. Tevékenységeinket úgy terveztük meg, hogy azok tartalmazták a kiírásban szereplő kötelező elemeket. A pályázat keretében fenntartási kötelezettséget vállaltunk a projekt zárásától számított 5 évre, valamennyi érintett feladatellátási helyen, a pályázatnak megfelelő számú óvodai illetve tanulócsoport részvételével. Az adott tanévekre az érintett óvodai és tanulócsoportok illetve megvalósító pedagógusok meghatározása az aktuális helyi sajátosságok, lehetőségek figyelembevételével, az éves munkatervben történik meg.

1. Illyés Gyula Általános Iskola, Somogyjád

- A TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026 azonosítószámú pályázatunk keretében a 2009/10-es tanévben 3 kompetencia területen, 5 tanulócsoportban vezettük be a kompetencia alapú oktatást és 2 tanulócsoportban valósult meg a műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása. Emellett megtörtént a modern pedagógiai módszertan alkalmazása, egy 3 hetet meghaladó projekt, egy témahetet és egy moduláris oktatást megszervezése.

2. Illyés Gyula Általános Iskola Jutai Tagiskolája

- A TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0026 azonosítószámú pályázatunk keretében a 2009/10-es tanévben 3 kompetencia területen, 4 tanulócsoportban vezettük be a kompetencia

alapú oktatást. Emellett megtörtént a modern pedagógiai módszertan alkalmazása egy 3 hetet meghaladó projekt, egy témahét és egy moduláris oktatás megszervezésével.

3. Illyés Gyula Általános Iskola Mezőcsokonyai Tagiskolája

- A TÁMOP.3.1.4-08/2-2008-0144 azonosítószámú pályázat keretében 3 kompetencterületen, 3 tanulócsoporthban vezettük be a kompetencia alapú oktatást és 1 tanulócsoporthban valósult meg a műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása. Emellett megtörtént a modern pedagógiai módszertan alkalmazása egy 3 hetet meghaladó projekt, egy témahét és egy moduláris oktatás megszervezésével.

Intézményünk helyi tanterve – az óraszámok változatlanul hagyása mellett – előírja a természettudományok súlyának növelését. Az említett műveltségi területnek különös figyelmet adunk az oktatási folyamatban, és a vonatkozó kompetenciákat a többi tantárgyhoz kapcsolódó tevékenységek során is fejlesztjük. A kidolgozandó tanmenetekben átjárókat és kapcsolódási pontokat keresünk a többi tantárgyhoz.

Iskolánkban a tanulók idegen nyelvként az angol, Somogyjádón és Mernyén az angol vagy a német nyelv tanulását választhatják.

2.4. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket az oktatásért felelős miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: testnevelés, technika, rajz.
2. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
3. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.
4. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
 - A taneszköz feleljen meg a kompetencia alapú fejlesztés követelményeinek
 - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
 - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.
5. Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásokból egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.
6. A hátrányos helyzetű tanulók tankönyvbeszerzését ingyenes tankönyvcsomaggal, tartós tankönyv biztosításával segítjük. Minden évben eredményesen kezdeményezzük az önkormányzat anyagi támogatását a normatíván túl is.

2.5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Alsó tagozat

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- az egyéni fejlettségbeli különbségek pedagógiai kezelése
- az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot fenntartása
- a gyermekek átvezetése az óvoda játékközpontú tevékenységéből az iskolai tanulás tevékenységközpontú vagy sajátélményű rendszerébe, a tanulási módszerek, iskolai fegyelem, figyelem, kötelességérzet kialakításával
- esély teremtése a sikeres iskolai pályafutás biztonságos megalapozásához, az egységes műveltségbeli alapok megszerzéséhez, személyre szóló fejlesztéssel, fejlesztő értékeléssel

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- a tanulók érzékenyítése saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a nagyobb közösségek értékei iránt
- a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismeretek közvetítése, alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése megfelelő motiváció biztosításával
- a tanítói terhelés és teljesítményelvárások növelése a tanulók fejlettségére és fejlesztési szükségleteire ügyelve

Felső tagozat

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- az előző évek munkájára alapozva a képességek, a készségek, kulcskompetenciák, tudástartalmak megalapozásának folytatása
- együttműködési készség fejlesztése
- az ismeretszerzés folyamatában a képi gondolkodás fejlesztésének előtérbe helyezése, saját tapasztalat, felfedezés biztosításával

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítás

- az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás képességének fejlesztése
- a tanulókat érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelő felkészítése a továbbtanulásra
- felkészülés a jogok és a kötelességek törvényes gyakorlására, a társadalomba való beilleszkedésre
- az önművelés igényének kialakítása
- önálló munkára és gondolkodásra, a tanulási tevékenység tudatos, intenzív alkalmazására nevelés
- az együttműködésre építő kooperatív tanulási technikák és tanulásszervezési módok megtanítása
- az önértékelés képességének fejlesztése az önismeret alakításával
- az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban

2.6. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

- A köznevelési törvénynek megfelelően a 2012/13. tanévtől kezdve 1. és 5. évfolyamon felmenő rendszerben biztosítjuk a mindennapos testnevelést
- A mindennapos testnevelés teljes körű megvalósításáig (a 2015/16. tanévig) az 5 testnevelés órával nem érintett évfolyamok esetében:
 - ❖ alsó tagozaton az iskolaotthonos oktatási formában az egész napos munkarendbe naponta 1 testnevelés órát (3 tantervi órát és 2 játékos testnevelés foglalkozást) építünk be
 - ❖ a nem iskolaotthonos formában működő alsó tagozatos évfolyamokon (Juta, Magyaratád) 2 napon játékos sportfoglalkozást tartunk
 - ❖ a felső tagozaton a heti 3 óra testnevelés óra mellett azokon a napokon, amikor nincs testnevelés óra, sportolási lehetőséget biztosítunk a délután folyamán az ISK, a DSE, a Bozsik program, illetve szakkör keretében.
- A testnevelés órák keretében a 4. évfolyam 2. félévében 18, az 5. évfolyam 1. félévében szintén 18 órában vesznek részt tanulóink úszástanfolyamon az új kerettanterv szerint. A kerettanterv felmenő rendszerű bevezetéséig a Tankerület jóváhagyásával valamennyi iskola 1 évfolyamára-osztályára vonatkozóan szervezzük meg az úszásoktatást a mindennapi testnevelés keretében.
- Az egészségi állapotuk miatt gyógytestnevelésre utalt tanulók számára helyben biztosított a gyógytestnevelés foglalkozás valamennyi iskolában.
- A napköziben játékos, egészségfejlesztő testmozgást biztosítunk
- A versenyszerű, rendszeres sportolási lehetőségeket bővítjük
- Sportrendezvényeket, sportnapokat, túrákat, osztályok közötti versenyeket szervezünk
- Az alapfokú művészeti iskola néptánc tanszakának növendékei heti 3 órában néptánc órákon vesznek részt.

2.7. Választható tantárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai

A Knt-ben és a Rendeletben meghatározottak szerint, az iskola személyi és tárgyi feltételeit, valamint a fenntartó iránymutatásait figyelembe véve minden év április 15-ig tájékoztatjuk a tanulókat és szüleiket a következő tanévben választható tanórai és egyéb foglalkozásokról, a jelentkezés, a megszervezés és részvétel feltételeiről.

Minden év április 20-ig felmérjük a megfelelő évfolyamokon, hogy a tanulók az adott egyházak által szervezett hittan órán, vagy az iskola által szervezett erkölcsstan órán kívánnak-e részt venni, majd az egyházak képviselőivel történt egyeztetéseket követően tájékoztatjuk a tanulókat és szüleiket a lehetőségekről.

Amennyiben az iskolák nagysága, az osztályok száma, és az ebből fakadó személyi feltételek a szegregáció elkerülésével lehetővé teszik a pedagógus személyének megválasztását, megfelelő keretek között biztosítjuk a lehetőséget.

2.8 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését, értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik,

értékelik. Az ellenőrzés, értékelés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A szaktanár feladata annak egyértelmű meghatározása, hogy a tanulónak milyen forrásból, milyen mélységben kell elsajátítania a szükséges ismereteket a számonkéréshez.

- Szóbeli beszámoltatás:
 - ❖ A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában.
 - ❖ Ennek érdekében a lehetőségekhez mérten alkalmat kell teremteni a tanuló szóbeli megnyilatkozására. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében az egyéni fejlesztési terv és a szakértői vélemény figyelembe vételével előnyben kell részesíteni a szakértői szakvéleményben javasolt formákat.
 - ❖ A tanulók kiselőadás vállalásával is lehetőséget kapnak szóbeli megnyilvánulásra.
 - ❖ A 8. osztály végén az éves munkatervben foglaltak szerint iskolánként meghatározott tantárgyakból, meghatározott értékelés és beszámítás alapján összegző szóbeli vizsgán adhatnak számot a tanulók a kimeneti követelmények elsajátításáról.
- Írásbeli beszámoltatás:
 - ❖ A számkérés formáit a tantárgy jellege, a tananyag mennyisége és a tantervi előírások határozzák meg.
 - ❖ Az év elején – diagnosztizáló céllal, előző évi tananyagból íratott – felmérés tájékoztató jellegű a pedagógus számára, ezért érdemjeggyel nem értékeli.
 - ❖ Matematikából, szövegértésből és nyelvtan – helyesírásból 3. évfolyamtól félévi és év végi felmérés keretében adnak számot a tanulók fejlődésükről. A felmérés érdemjegye - a pedagógus szabadságának, értékeléshez való jogának meghagyása mellett – általában két felelet értékűnek számítandó.
 - ❖ A 8. osztály végén a munkatervben foglaltak szerint iskolánként meghatározott tantárgyakból, meghatározott értékelés és beszámítás alapján összegző felmérés írásával adhatnak számot a tanulók a kimeneti követelmények elsajátításáról.
 - ❖ A „kis dolgozat” (röpdolgozat) kisebb tananyag egység ellenőrzésére szolgál, és felelet értékűnek számít.
 - ❖ A témazáró dolgozat egy témakör végén az egész téma tananyagát és fő követelményeit fogja át.
 - ❖ A témazárók megírásának idejét a tanmenetben rögzíteni kell, szükség esetén azt módosítani lehet.
 - ❖ A témazáró dolgozatok formáját, tartalmát, értékelését, a párhuzamos osztályokban tanító nevelők egyeztetik az egységes pedagógiai elv miatt. Az érdemjegy két felelet értékű.
 - ❖ A tanulók eredményes felkészülése érdekében egy tanítási napon a tanulóval csak egy témazáró illetve félévi vagy év végi felmérés írható.
- Az alábbi, elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom idegen nyelv, matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz ellenőrzésénél:
 - ❖ a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik;
 - ❖ az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

- Az ének-zene, a rajz, az informatika, a technika tantárgyból a tanulók tudását főként gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva ellenőrizzük, értékeljük, osztályozzuk.
- A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük, értékeljük, osztályozzuk.
- Az etika, erkölcsstan, hon - és népismeret, tánc-és dráma, médiaismeret tantárgyak esetében elsősorban a tanulók aktivitását, együttműködését, véleményalkotását, közös és egyéni tevékenységét értékeljük, osztályozzuk.
- A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik a tanulói teljesítmény önmagához viszonyított változását is.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük a tanulók év közbeni tanulmányi munkája alapján. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:
 - ❖ KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
 - ❖ JÓL TELJESÍTETT
 - ❖ MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
 - ❖ FELZÁRKOZTATÁSRA SZORUL
- A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük az adott félév/év során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján.
- Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:
- jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).
- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább egy érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, vagy a tananyag jellegénél fogva nem osztható témakörökre, tevékenység típusokra, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.
- A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az ellenőrzőn, tájékoztató füzetben keresztül. A szaktanár, tanító bejegyzéseit az osztályfőnök két havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.
- A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-33 %:	elégtelen (1)
34-50 %:	elégséges (2)
51-75 %:	közepes (3)
76-90 %:	jó (4)
91-100 %:	jeles (5)

Az alapfokú művészeti iskolában a növendékek teljesítményének értékelése mindkét művészeti ágban szöveggel illetve számjegyekkel történik:

Az előképző, hangszeres előképző évfolyamokon: jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg főtárgy, kötelező tárgy: 5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen)

szabadon választható tantárgy: kiválóan, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg

A szorgalom értékelése mindkét művészeti ágban a főtárgy és a kötelező tárgy esetében is az alábbi minősítéssel történik: 5 (példás), 4 (jó), 3 (változó), 2 (hanyag)

A folyamatosan történő ellenőrzés és értékelés mellett a tanszakok félévkor meghallgatásokat, év végén vizsgákat tartanak. A vizsgarendszer követelményeit és módját a tanszakok az éves munkatervben határozzák meg. Az értékelés havonta és félévkor a naplóba és ellenőrzőbe, év végén a naplóba, a bizonyítványba és a törzslapba kerül bejegyzésre.

2.9. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A házi feladatok ellenőrzése, értékelése formatív, fejlesztő jellegű. A pedagógus következetes oktatómunkájának része kell, hogy legyen a házi feladatok rendszeres mennyiségi ellenőrzése, alkalmi minőségi ellenőrzése, javítása. A házi feladat ellenőrzésére a pedagógus felelősöket vonhat be. A házi feladat épüljön be a tanítási folyamatba!

A rendszeresen és pontosan elkészített házi feladatot, valamint a szorgalmi feladatot a tanulmányi előmenetelben, valamint a szorgalom értékelésében pozitív értelemben vesszük figyelembe, adott esetben tantárgyi érdemjeggyel is értékelheti a pedagógus.

A hibásan vagy hiányosan elkészített írásbeli feladatokat érdemjeggyel nem értékeljük. Azok javítása a tanítási-tanulási folyamat része.

A házi feladatok rendszeres hiánya a tanuló kötelességének megszegése, melyet a szaktanár a szülő felé írásban jelez, valamint a szorgalom jegy értékelésében figyelembe vesszük.

A házi feladatok rendje:

A tananyag megszilárdításának az otthoni munka is fontos része, mivel a készségek alakítását, az ismeretek gyarapítását és rögzítését a gyakorlás segíti elő.

A házi feladatok típusát (szóbeli, írásbeli) s azok mennyiségét az egyes tantárgyak sajátosságai határozzák meg.

- ❖ Már az órarend kialakításakor figyelembe vesszük az arányos terhelést.
- ❖ Az 1-8. évfolyamokon a tanulók a tanítási szünetek idejére valamint hétvégére a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatokat.
- ❖ Az iskolaotthonos rendszerben működő (1-4.) évfolyamokon a házi feladat szerepét az iskolában történő gyakorló óra (önálló foglalkozás) veszi át, otthon elkészítendő házi feladat nincs. Memoritert, önálló kutató- és gyűjtőmunkát, gyakorló feladatokat hét végére valamint tanítási szünetek idejére kaphatnak a tanulók.

- ❖ A házi feladatok elkészítésére fordítandó idő napi átlagban az átlagos képességűekhez viszonyítva nem haladhatja meg 5-6. osztályban a 60 percet, 7-8. osztályban a 75 percet.
- ❖ A napköziben az önálló tanulásra fordított idő ehhez igazodik.
- ❖ A napközis nevelő jelzi az osztályfőnököknek, ha rendszeresen ettől eltérő mennyiségű házi feladat van.
- ❖ Azok a napközis tanulók, akik tanórán kívüli elfoglaltságuk miatt nem, vagy csak részben vesznek részt a tanórán, vállalják, hogy otthon elkészítik a házi feladatot.

2.10 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Csoportbontások

- A somogyjádi székhelyintézményben a 7-8. évfolyamon csatlakozó osztopáni tagiskolás tanulók általában magas létszámot eredményeznek, de osztálybontást még nem tesznek lehetővé. Ezért szükséges a legfontosabb közismereti tárgyak esetében a csoportbontásban történő tanulás. A mernyei tagiskolában esetenként szintén jelentkezik ez a kezelendő probléma.
- 7-8. évfolyamon a középiskolára történő hatékony felkészülés érdekében előnyben részesítjük a nívócsoportokat.
- Somogyjád székhelyiskola és Mernye tagiskola esetében a bizonyos osztályok magas létszáma mellett a HH, HHH, SNI, valamint BTM gyerekek magas aránya miatt, illetve a tehetséges gyerekek fejlesztése érdekében szintén szükséges bizonyos tantárgyak kisebb csoportban történő tanítása (magyar, matematika, idegen nyelv).
- A speciális helységet, berendezést, eszközöket igénylő tantárgyak esetében indokolt és szükségsszerű a csoportbontásban történő tanítás (technika, informatika, rajz).
- A kislétszámú, összevont 1-4 évfolyamos (1-2, 3-4, vagy 1-4) tagiskolák esetében mindenképpen szükséges a közismereti tárgyakból történő kiscsoportos (évfolyamokra) bontás, olyan esetekben, amikor magas az összevont osztályok létszáma.
- Készségtárgyakból azonban indokolt több osztály összevonásával szervezett tanórákat tartani, amikor ezt az alacsonyabb osztálylétszámok lehetővé teszik.

Egyéb foglalkozások:

- A szülők elfoglaltsága, ugyanakkor a HH, HHH tanulók magas aránya szükségessé teszi a napközi megszervezését a nem iskolaotthonos keretben dolgozó alsó tagozatok, valamint mindhárom 8 évfolyamos iskola esetében a felső tagozaton is. Emellett a tanulók 16 óráig történő kötelező iskolában tartózkodási előírása is indokolja az egyéb foglalkozások létjogosultságát.
- Az egyéb foglalkozás keretében úszásoktatást szervezünk valamennyi feladatellátási helyen a kerettanterv felmenő rendszerű belépéséig.
- A tanulók érdeklődése, tehetsége szerint a mindennapi testmozgás biztosítása érdekében, valamint a versenysportok működtetése céljából egyéb sportfoglalkozásokat is szervezünk.
- A diákok érdeklődése, tehetsége, képessége szerint, valamint a pedagógusok sokrétű tudásának, tehetségének kihasználása céljából a korrepetálások, fejlesztő foglalkozások, hátránykompenzációs felkészítések, tehetséggondozó foglalkozások

mellett szaktárgyi és művészeti szakkörök, foglalkozások megszervezését tervezzük minden tanévben:

szociális kompetenciákat fejlesztő foglalkozások, felvételi előkészítők, informatika szakkör, diáksportköri foglalkozások (foci, sportturmix, kondicionálás, atlétika, röplabda, asztalitenisz, kosárlabda, birkózás, aerobic), tantárgyi szakkörök, tematikus szakkörök (pl.:közlekedés, történelmi korokat, eseményeket feldolgozó szakkörök), képzőművészeti szakkör, origami szakkör, logikai játékok szakköre, rejtvényfejtő szakkör, könyvtáros foglalkozás-mesedélután, népi gyermekjáték foglalkozás, mazsorett, furulya

- Eseti egyéb foglalkozásokat tartunk az éves munkatervben tervezettek alapján (a Pedagógiai Programban megfogalmazottak szerint) részben az európai uniós pályázatokban vállalt kötelezettségek megvalósítása, másrészt a NKT-ben, illetve a NAT-ban megfogalmazott nevelési célok megvalósulása érdekében.
- Az egyéb foglalkozások túlnyomó részét az iskolában, hagyományos keretek között kívánjuk megvalósítani, ám vannak olyan foglalkozások, programok, alkalmak, amelyek iskolán, sőt településen kívüli színteret igényelnek. Ezekben az esetekben a gyerekek felügyeletéről, a külső programok megvalósításához szükséges fedezetről a fenntartó Központtal együttműködve gondoskodunk.

2.11 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A 5-8. évfolyamos tanulók fizikai állapotának mérését tanévenként a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, az oktatásért felelős miniszternek a tanév rendjéről szóló rendeletében meghatározott mérési időszakban. A felmérés a „Hungarofit teszt” alapján került összeállításra. (Lásd: Módszerek a tanulók fizikai felkészültségének, teljesítményének mérésére, értékelésére Szerkesztette: Anrásné Dr. Teleki Judit, MKM 1997.) A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az értesítő könyvön keresztül a szülők tudomására hozzák.

2.12 A tanulók jutalmazásának, fegyelmezésének, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), rossz - hanyag (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk. A tanulók magatartását és szorgalmát a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök az első évfolyamon is osztályzattal minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzzi.

A második évfolyam félévétől a tanuló magatartását és szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli a nevelőtestület véleményének figyelembe vételével.

A magatartás és szorgalom félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

- Példás (5) az a tanuló aki:
 - ❖ a házirendet betartja
 - ❖ tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik
 - ❖ kötelességtudó, feladatait teljesíti
 - ❖ önként vállal feladatokat és azokat teljesíti

- ❖ tisztelettudó
 - ❖ társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik
 - ❖ az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz
 - ❖ óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet
 - ❖ nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása
- Jó (4) az a tanuló aki:
 - ❖ a házirendet betartja
 - ❖ a tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendszeresen viselkedik
 - ❖ feladatait a tőle elvárható módon teljesíti
 - ❖ feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti
 - ❖ az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt
 - ❖ nincs írásbeli intője vagy megrovása
 - Változó (3) az a tanuló aki:
 - ❖ az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be
 - ❖ a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik
 - ❖ feladatait nem minden esetben teljesíti
 - ❖ előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva:
 - ❖ a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik:
 - ❖ igazolatlanul mulasztott: osztályfőnöki intője van
 - Rossz (2) az a tanuló, aki:
 - ❖ a házirend előírásait sorozatosan megsérti
 - ❖ feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti
 - ❖ magatartása fegyelmezetlen, rendetlen
 - ❖ társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik
 - ❖ viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
 - ❖ több alkalommal igazolatlanul mulaszt
 - ❖ több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A szorgalom értékelése

- Példás (5) az a tanuló aki:
 - ❖ képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
 - ❖ tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi
 - ❖ a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi
 - ❖ munkavégzése pontos, megbízható
 - ❖ tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz
 - ❖ taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.
- Jó (4) az a tanuló aki:
 - ❖ képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
 - ❖ rendszeresen, megbízhatóan dolgozik
 - ❖ a tanórákon többnyire aktív
 - ❖ többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti

- ❖ taneszközei tiszták, rendezettek
- Változó (3) az a tanuló, akinek
 - ❖ tanulmányi eredménye elmarad képességeitől
 - ❖ tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti
 - ❖ felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik
 - ❖ érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja
 - ❖ önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik
- Hanyag (2) az a tanuló, aki:
 - ❖ képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
 - ❖ az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
 - ❖ tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen
 - ❖ feladatait többnyire nem végzi el
 - ❖ felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek
 - ❖ a tanulásához nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül
 - ❖ félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen
- Az iskolai jutalmazás formái:
Azt a tanulót, aki:
 - ❖ példamutató magatartást tanúsít, vagy
 - ❖ folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy
 - ❖ az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy
 - ❖ iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy
 - ❖ bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomban részesítheti.

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretet adhatók:

- ❖ szaktanári dicséret
- ❖ napközis nevelői dicséret
- ❖ osztályfőnöki dicséret
- ❖ igazgatói dicséret
- ❖ nevelőtestületi dicséret

Az egyes fokozatok háromszori elnyerése magasabb szintű dicséretre jogosít.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén szaktárgyi teljesítményért, példamutató magatartásért, kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanuló oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására hozni.

- Az iskolai büntetések formái:

Azt a tanulót, aki

- ❖ tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy
- ❖ a házirend előírásait megszegi, vagy
- ❖ igazolatlanul mulaszt, vagy
- ❖ bármely módon árt az iskola jó hírnevének büntetésben lehet részesíteni

A büntetést írásba foglaljuk, a szülők tudomására hozzuk

- ❖ szaktanári figyelmeztetés
- ❖ napközis nevelői figyelmeztetés
- ❖ osztályfőnöki figyelmeztetés
- ❖ igazgatói figyelmeztetés
- ❖ tantestületi figyelmeztetés

2.13 Az egész napos iskola (az iskolaotthonos oktatás)

A székhelyintézményben, valamint a tagiskolák többségében (Juta, Magyaratád kivételével) az alsó tagozaton jelenleg iskolaotthonos formában biztosítjuk a nevelést-oktatást.

A jövőben az oktatásért felelős miniszter által kiadandó vagy magunk által kidolgozott és az Nkt.-ben meghatározottak szerint jóváhagyott nevelési-oktatási program alapján szeretnénk folytatni a megkezdett munkaformát, egész napos iskolaként tovább működni.

Jelenleg minden szülő igényli az iskolaotthonos oktatást, szükség esetén azonban esetleg másik osztály indításával, ha pedig ez nem oldható meg, az érintett tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő egyetértésével a tanuló másik iskolába történő átvételével gondoskodunk annak a tanulóknak az ellátásáról, aki nem kívánja ezt az ellátást igénybe venni.

Iskolaotthonos (egész napos) iskolai nevelés és oktatás esetében a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva, egymást váltva, a tanulók arányos terhelését figyelembe véve szervezzük meg az adott évfolyamra meghatározott kötelező, kötelezően választandó, kötelezően választható tanórai és egyéb foglalkozások megtartásával.

Az egész napos iskolai nevelés-oktatás keretében segítséget nyújtunk a házi feladatok elkészítéséhez, a tananyag megértéshez és elsajátításához. Többllet pedagógiai támogatást nyújtunk azon tanulóknak részére, akik bármely okból kifolyólag egyéni tanulási nehézséggel, a tananyag értelmezési problémájával küzdenek.

Az iskolaotthonos oktatás (majd egész napos iskola) sajátos feladatai tehát:

- segítségnyújtást a házi feladatok elkészítéséhez,
- a tananyag megértéséhez és elsajátításához kapcsolódó többllet pedagógiai támogatás azon tanulóknak részére, akik bármely okból kifolyólag egyéni tanulási nehézséggel, a tananyag értelmezési problémájával küzdenek,
- a felzárkóztatással és a tehetséggondozással kapcsolatos feladatok ellátása.

Az Nkt. 2013. szeptember 1-jét követően teszi lehetővé, hogy az általános iskola egész napos iskolaként is működjön. Az egész napos iskola lényegében a korábbi szabályozásban ismert iskolaotthonos oktatásszervezésnek feleltethető meg, kifutó rendszerben azt fogja felváltani.

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

1. A Pedagógiai Programot az iskolai diákönkormányzat 2013. március 25. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Somogyjád, 2013. március 25.

Horváth András
a diákönkormányzat elnöke

2. A Pedagógiai Programot a Szülői Munkaközösség 2013. március 25. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Somogyjád, 2013. március 25.

Laczkó-Pap Tamásné
a szülői munkaközösség elnöke

3. A Pedagógiai Programot a nevelőtestület 2013. március 26. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadta.

Somogyjád, 2013. március 26.

Tóthné Bali Klára
ig. helyettes

4. A Pedagógiai Programot a főigazgató jóváhagyta

Somogyjád, 2013. március 26.

Kovács Gyuláné
Főigazgató